

Decizii
ale Comisiei Naționale
a Pieței Financiare

2

Patimi
automobilistice

3

Oleg Tîrsînă: "Exporturile
de nuci s-au ridicat în 2015
la nivelul exporturilor
de produse vinicole"

4

FMI a aprobat noul program de cooperare cu Moldova, ce prevede o finanțare de 178,7 mil. USD

Consiliul Executiv al Fondului Monetar Internațional a aprobat noul program de trei ani de cooperare cu Republica Moldova. Potrivit agenției INFOTAG cu referire la un comunicat al FMI, Moldova va beneficia de 178,7 mil. USD în cadrul mecanismului de finanțare extinsă (FEP) și mecanismului extins de creditare (ECF), pentru a sprijini programul de reformă economică și financiară a țării.

Prima tranșă de 36 mil. USD va fi pusă la dispoziția autorităților Moldovei imediat după aprobarea acestui acord. Suma rămasă va fi debursată pe parcursul implementării programului, în cinci tranșe, la fiecare din evaluările semianuale ale programului.

Potrivit directorului general adjunct, președinte în exercițiu al FMI, Mitsuhiro Furusawa, autoritățile Moldovei au elaborat "un program comprehensiv pentru a consolida economia și a soluționa problemele-cheie".

"Programul are drept scop consolidarea stabilității economice și avansarea unei agende ample de reforme structurale, în special în sectorul financiar. Angajamentul ferm pentru politici solide și pentru o îmbunătățire semnificativă în guvernanta economică va fi crucial pentru sporirea perspectivelor de creștere pe termen lung", consideră el.

Mitsuhiro Furusawa a menționat progresul înregistrat de Moldova în sporirea rezistenței sectorului bancar și înlăturarea neajunsurilor care au făcut posibilă criza bancară din anul 2014.

"După ce recent a fost consolidat cadrul juridic și cel regulatoriu, eforturile ulterioare urmează să se axeze acum pe punerea în aplicare într-o manieră eficientă și pe acțiuni de implementare în timp util, pentru a pune capăt tolerării de către organele de supraveghere a încălcărilor comise de acționari sau de manageri. Un sistem judecătoresc și o bancă centrală eficiente și independente vor fi cruciale pentru a susține aceste eforturi", a subliniat el.

Noul program cu FMI urmează să devină un catalizator pentru deblocarea finanțării externe din partea do-

natorilor externi și pentru susținerea dezvoltării economice.

Programul se va baza pe doi piloni: pe politicile de asigurare a stabilității macroeconomice și financiare și pe reformele structurale pentru creșterea economică, care vor fi direcționate spre îmbunătățirea mediului de afaceri, atragerea investițiilor și sporirea potențialului de creștere economică a Moldovei.

Obiectivul noului mecanism de finanțare a Moldovei EFF/ECF este de a soluționa problemele urgente ce țin de calitatea guvernantei și stabilitatea sectorului bancar. Măsurile inițiate vor susține eforturile autorităților în

lupta cu corupția, în asigurarea unei politici durabile în sectorul energetic, în programul reformelor bugetar-fiscale, în special referitor la majorarea veniturilor, creșterea eficienței cheltuielilor și reducerea riscurilor bugetar-fiscale.

Programul precedent de trei ani de cooperare a FMI cu Moldova a fost lansat pe 29 ianuarie 2010 și s-a încheiat în aprilie 2013. Acesta a prevăzut susținere financiară în sumă de 570 mil. USD, dintre care Moldova a obținut circa 490 mil. USD. Ultima tranșă nu a fost alocată din cauza că autoritățile Moldovei nu au îndeplinit un șir de recomandări ale Fondului.

Stimați colegi și participanți profesioniști ai pieței financiare nebankare!

Vă adresăm cordiale felicitări, urări de sănătate și prosperitate cu prilejul aniversării Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Apreciem înalt abnegația cu care vă dăruiați întru consolidarea și modernizarea pieței financiare nebankare, realizarea obiectivelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare, contribuind în acest mod la consolidarea economică a statului.

Vă dorim noi realizări profesionale, pace și liniște în suflete, armonie și bunăstare în familiile Domniilor voastre.

Cu respect și recunoștință,

Consiliul de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

Stimați membri ai Consiliului de Administrație și ai Comisiei Naționale a Pieței Financiare!

Redacția ziarului "Capital Market" se alătură felicitărilor adresate Dvs, cu prilejul zilei constituirii Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Fiind organul oficial de presă al CNPF, publicația noastră se află zilnic în contact cu subdiviziunile Comisiei și depune toate eforturile pentru a reflecta obiectiv și operativ evenimentele ce au loc pe piața financiară a Republicii Moldova.

Sperăm că ne putem considera cu adevărat colegi și parteneri.

Vă adresăm sincere urări de sănătate, prosperitate, bunăstare, vă dorim noi realizări și împliniri în plan profesional.

Felicitări, stimați colegi!

Cu respect,

colectivul redacției "Capital Market"

Curs valutar
9.11.2016

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	19.8371
EUR	1	21.9061
UAH	1	0.7759
RON	1	4.8605
RUB	1	0.3109

CAPITAL Market**ÎN ATENȚIA
SOCIETĂȚILOR
PE ACȚIUNI!**

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:

ziarulcm@gmail.com

tel.: 022 22-12-87;

fax: 022 22-05-03

**Spre atenția
cititorilor!**

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLD-PRESA”

Bălți: №132; 133; 156

Comrat: №169

Cahul: №170

Orhei: №150

Hîncești: №161

Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

Atenție!

Pe pagina principală a site-ului ziarului a fost lansată o rubrică nouă „Adunări ale SA”. În această secțiune vor putea fi găsite, cu o săptămână înainte, informații cu privire la zilele în care urmează să fie convocate adunările acționarilor.

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

La 3 noiembrie 2016 a avut loc ședința extraordinară a Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

În cadrul ei au fost examinate rezultatele controlului tematic privind respectarea de către asigurători a legislației în domeniul asigurărilor la instrumentarea dosarelor de daune și achitarea despăgubirilor de asigurare pentru contractele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă și externă.

Controlul în cauză, efectuat la 14 companii de asigurare din Moldova, a depistat multiple cazuri de nerespectare a prevederilor legilor „Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”, „Cu privire la asigurări”, precum și a altor acte normative.

Luând cunoștință de bilanțurile controlului, Consiliul de administrație a aprobat hotărârea, conform căreia se sancționează cu amenzi companiile verificate, fiind prescris conducerii asigurătorilor respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative, precum și întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actele de control, cum ar fi:

- respectarea obligațiilor de soluționare a cererilor și achitarea despăgubirii de asigurare în termenul prevăzut; a termenului de întocmire a procesului-verbal de constatare a pagubelor; termenului de închidere a dosarelor de daune; termenului de achitare a despăgubirilor de asigurare în 10 zile calendaristice de la data finalizării acestuia; instrumentării dosarelor de daune cu includerea tuturor documentelor obligatorii;

- stabilirea valorii pagubei pricinuite autovehiculului conform costului reparației autovehiculului stabilit în baza documentelor eliberate de unitatea de specialitate acceptată de părți; a modului de formare și menținere a rezervelor tehnice suficiente onorării obligațiilor ce rezultă din contractele de asigurare și reasigurare; modului de completare a Registrului daunelor aferente asigurării de răspundere civilă auto internă; modului de completare a Rapoartelor cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule și vehicule electrice urbane și cu privire la asigurarea internațională „CARTE VERDE”.

La 4 noiembrie 2016 a avut loc ședința Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Consiliul de administrație a aprobat reperfectarea licențelor:

- Companiei de Asigurări „GALAS” SA seria CNPF nr. 000777, eliberată la 12 februarie 2009, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. Decebal 17/1, or. Ungheni; str. Suveranității 14/A, or. Nisporeni.

- Companiei de Asigurări „ASTERRA GRUP” SA seria CNPF nr. 000850, eliberată la 13 septembrie 2011, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. Mihalcea Hâncu 148A, or. Hâncești; str. Chișinăului 95, mun. Bălți.

- Companiei de Asigurări „ALLIANCE INSURANCE GROUP” SA seria CNPF nr. 000835, eliberată la 16 ianuarie 2009 pe termen nelimitat pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: s. Ivanovca km 92 drum M-1, r-nul Hâncești.

- Brokerului de Asigurare-Reasigurare „INVEST-BROKER” SRL seria CNPF nr. 000713, eliberată la 22 martie 2013, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări și reasigurări a brokerului, prin substituirea anexei la licență cu: a) includerea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: str. 50 ani ai Biruinței 162, nr. 2, or. Ocnița; b) excluderea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: bd. Mircea cel Bătrân 7, of. 2, mun. Chișinău.

În cadrul ședinței a fost aprobată numirea în funcție a membrilor Consiliului Companiei de Asigurări „KLASSIKA ASIGURĂRI” SA, fiind avizată înregistrarea de stat a modificărilor operate în datele acestui asigurător, înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice.

Urmare a examinării solicitărilor prezentate, Consiliul de administrație a aprobat eliberarea Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” SA a acordului prealabil pentru extragerea mijloacelor bănești din contul de depozit în dolari SUA pentru exercitarea obligațiilor de plată a despăgubirilor de asigurare persoanelor păgubite și asiguraților/beneficiarilor și plata pentru asigurările pe pensii suplimentare pentru anii 2013-

2014, conform ordonanțelor de plată emise de asigurător, precum și pentru exercitarea obligațiilor de plată a indemnizațiilor de asigurare beneficiarilor Chiforiuc V. și Cernaliova T., conform contractelor de asigurare de pensii suplimentare în baza ordonanțelor de plată, semnate de administratorul special. CIA „ASITO” SA a fost obligată să informeze imediat Comisia Națională a Pieței Financiare, în ziua desfășurării achitării, dar nu mai târziu de ziua următoare, despre efectuarea plăților indicate, cu prezentarea documentelor justificative și atenționată privind utilizarea mijloacelor financiare doar în scopurile aprobate.

Dat fiindcă Societatea pe acțiuni „ASITO-BROKER” nu a prestat în decursul a 6 luni nici una din activitățile și serviciile indicate în licența de societate de investiții, Consiliul de administrație a hotărât să suspende pe un termen de 30 de zile acțiunea licenței SA „ASITO-BROKER” – de societate de investiții de categoria B seria CNPF nr. 000816, eliberată la 15 martie 2015 pe termen nelimitat, avertizând persoanele cu funcții de răspundere ale societății date cu privire la respectarea necondiționată a legislației în vigoare, prescriind entității în cauză ca în termen de 5 zile să informeze clienții săi despre suspendarea licenței și asigurarea protecției intereselor lor și ale altor persoane, drepturile cărora ar putea fi lezate prin suspendarea acțiunii licenței. Hotărârea mai prevede că la solicitarea clienților, societatea de investiții urmează să returneze activele deținute în custodie, cu excepția celor asupra cărora sunt aplicate restricții în condițiile legii. În cazul în care la expirarea perioadei de suspendare a licenței, societatea de investiții nu va redresa situația, Comisia Națională a Pieței Financiare va acționa conform legislației în vigoare.

Deoarece statutul SA „Bucuria” nu stabilește expres forma de informare a acționarilor privind convocarea adunării generale a societății, Consiliul de administrație al CNPF prescrie SA „Bucuria” să modifice art. 43 pct. 1) al statutului său în vederea indicării modului de anunțare a acționarilor cu precizarea că până la aplicarea modificării date, anunțul se va face sub formă de aviz personal, pe adresa indicată în lista acționarilor cu drept de participare la adunarea generală și prin publicarea informației în ziarul „Capital Market”.

Consiliul de administrație a acceptat înregistrarea în Registrul de stat al valorilor mobiliare:

- Reducerea capitalului social al Societății pe acțiuni „PLAI BASARABEAN” cu 180400 lei prin anularea a 45100 acțiuni de tezaur. Capitalul social al societății după reducere va constitui 65420 lei, fiind divizat în 16355 acțiuni ordinare nominative cu VN de 4 lei.

- Excluderea și anularea valorilor mobiliare emise anterior de:

- Societatea pe acțiuni „DORINȚA FARM” în număr de 5000 acțiuni ordinare nominative ca rezultat al lichidării;

- Societatea pe acțiuni „DALIA” în număr de 129088 acțiuni ordinare nominative ca rezultat al reorganizării prin transformare în societate cu răspundere limitată „DALIA”.

Consiliul de administrație a hotărât să prescrie repetat administratorilor AEI „FRUMOASA”, achitarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare a plăților regulatorii de funcționare datorate pentru anii de gestiune 2015 și 2016, precum și a penalităților calculate până la data achitării efective conform prevederilor legale, în termen de 15 zile lucrătoare din data intrării în vigoare a hotărârii, avertizând administratorii AEI „FRUMOASA” cu retragerea licenței asociației pentru desfășurarea activității în cazul neexecutării prevederilor aprobate.

În același context, Consiliul de administrație a decis să suspende operațiunile bancare la conturile curente și de depozit ale Asociației de Economii și Împrumut „FRUMOASA”, până la achitarea integrală a plăților regulatorii de funcționare datorate, precum și a penalităților calculate până la data achitării efective conform prevederilor legale, cu excepția operațiunilor de alimentare a conturilor respective, a decontărilor cu bugetul public național și a plăților către Comisia Națională a Pieței Financiare prevăzute de actele legislative în vigoare cu informarea Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și băncilor comerciale privind restricțiile aplicate asociației în cauză.

Urmare a examinării cererii prezentate, Consiliul de administrație a decis să elibereze CF „BV Fiduciar Invest” SA acordul prealabil pentru procurarea valorilor mobiliare de stat, ce vor putea fi utilizate doar în acest scop, conform contractului încheiat între CF „BV Fiduciar Invest” SA și BC „Moldova Agroindbank” SA.

Consiliul de administrație a aprobat proiectul de Lege privind modul de restituire a investițiilor administrate de participanții profesioniști care au deținut licențe pentru activitatea de administrare fiduciară a investițiilor și a decis să-l expedieze Guvernului Republicii Moldova pentru examinare și aprobare.

Expoziția națională Fabricat în Moldova va avea loc în perioada 1-5 februarie 2017

Șeful Camerei de Comerț și Industrie al Moldovei, Sergiu Harea, a declarat la o conferință de presă că, tradițional, expoziția va fi organizată la Moldexpo. Sloganul celei de-a 16-a expoziții Fabricat în Moldova va fi: Prin calitate, spre competitivitate.

El a spus că pentru accesarea pieței europene și pentru ca producția moldovenească să devină recunoscută pe această piață este nevoie de sporit calitatea acesteia. Sergiu Harea a mai comunicat că programul de afaceri include 3 forumuri. La forumul trilateral Moldova-România-Ucraina urmează să fie discutate aspecte ale cooperării transfrontaliere, posibilitatea accesului la fonduri europene etc. Principalele teme ale forumului de afaceri moldo-austriac vor fi promovarea exporturilor și atragerea investițiilor. La forumul moldo-rus va fi discutată cooperarea bilaterală în domeniile agriculturii, serviciilor, infrastructurii și comerțului bilateral.

De asemenea, în cadrul expoziției, tradițional, va avea loc târgul locurilor de muncă, la care vor participa 40 de companii locale. Scopul expoziției Fabricat în Moldova este de a crea condiții favorabile pentru susținerea producătorilor locali și de a integra companiile moldovenești în comerțul internațional, prin fabricarea produselor și acordarea serviciilor conform standardelor de calitate ale UE.

Banca Mondială va continua să susțină promovarea reformelor în Moldova, dar și va elabora o nouă strategie de parteneriat cu țara noastră pentru 2017-2020

Declarația a fost făcută de către vicepreședintele Băncii Mondiale (BM) pentru Europa și Asia Centrală, Cyril E. Muller, la întrevvedere cu premierul Pavel Filip.

El a felicitat Guvernul pentru realizările obținute într-o perioadă relativ scurtă de timp în stabilizarea situației economico-financiare a țării și a exprimat disponibilitatea BM de a susține în continuare Guvernul în promovarea reformelor, în special în domeniul administrației publice.

Oficialul BM a încurajat Guvernul să fie consecvent în acțiuni și să stabilească clar prioritățile pentru următorii 4-5 ani, acestea fiind discutate pe larg cu sectorul public, privat și societatea civilă. De prioritățile Guvernului se va ține cont la elaborarea următoarei Strategii de Parteneriat de Țară a Băncii Mondiale 2017-2020, a adăugat vicepreședintele Băncii Mondiale pentru Europa și Asia Centrală.

În context, Pavel Filip a exprimat deschiderea Guvernului de a participa activ la consultările publice ale proiectului noii Strategii de Parteneriat de Țară a Băncii Mondiale, subliniind că mizează în continuare pe o colaborare bună cu această instituție financiară internațională. În acest sens, premierul a amintit că în ședința Guvernului din 2 noiembrie a fost aprobată decizia cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de finanțare dintre Guvern și Banca Mondială pentru Programul operațiunii pentru politicile de dezvoltare în domeniul competitivității (DPO-2).

Deblocarea și alocarea suportului bugetar pentru DPO-2 urmează să fie efectuată până la finele anului 2016. În prezent, portofoliul Băncii Mondiale în Moldova include 10 proiecte active cu o sumă totală a angajamentelor în valoare de 365,3 milioane de dolari SUA.

InfoMarket

BERD a ridicat prognoza creșterii economice a Moldovei pentru anul 2016 de la 0% la 1,5%, iar pentru anul 2017 – de la 2% la 2,5%

În Moldova s-a încheiat recesiunea și se atestă o îmbunătățire a indicatorilor de creștere. Despre aceasta se menționează în raportul BERD din noiembrie privind perspectivele economice regionale.

Potrivit agenției INFOTAG, experții BERD consideră că în toată regiunea unde operează banca se așteaptă o înviore a creșterii economice, în pofida riscurilor serioase care se mențin.

Referitor la Moldova, comparativ cu datele raportului din luna mai, prognoza creșterii PIB a fost ridicată pentru anul 2016 de la 0% la 1,5%, iar pentru anul 2017 – de la 2% la 2,5%.

Experții BERD susțin că economia Moldovei a revenit la o creștere temperată în prima jumătate a anului: PIB-ul a crescut cu 1,3%, grație consumului casnic. Formarea brută de capital fix și exportul de mărfuri și servicii în expresie reală s-au redus. Scăderea exporturilor în echivalent în dolari și reducerea transferurilor bănești au influențat micșorarea deficitului comercial extern. Înăsprirea politicii fiscale și monetar-credite a readus inflația la un indice de o unitate și a asigurat stabilitatea rezervelor oficiale.

Anterior, în august, și Ministerul Economiei a îmbunătățit prognoza creșterii PIB-ului țării pentru anul 2016 de la 1% la 2%, iar pentru 2017 – de la 2,5% la 3%. Mai târziu, și FMI a revizuit prognozele creșterii economiei Moldovei și le-a îmbunătățit de la 0,5% la 2% și, respectiv, de la 2,5% la 3%. Prognozele actualizate ale Băncii Mondiale arată că în 2016 creșterea PIB-ului Moldovei va fi de 2,2%, iar în 2017 – de 2,8%.

INFOTAG

Patimi automobilistice

Problema deținătorilor de automobile înregistrate în străinătate se discută demult. Logica celor care preferau mai curând să plătească vinieta, decât acciza la devamare este simplă, cheltuielile sunt cu mult mai mici. Chiar dacă taxa de drum în Republica Moldova nu este dintre cele mai mici.

S-au făcut mai multe încercări de a soluționa această problemă. Toate însă au avut efect temporar. Guvernul vrea să taie nodul gordian dintr-o singură lovitură. Sau așa ar trebui să înțelegem noile condiții pentru deținătorii de autovehicule înregistrate în străinătate, ce se conțin într-un proiect de modificări legislative avizate pozitiv de Guvern în săptămâna trecută.

Așadar, ce se propune? Persoanele fizice rezidente care au introdus pe teritoriul țării până în data de 1 noiembrie curent autoturisme cu numere de înmatriculare străine au dreptul să le plaseze în regim vamal de import cu achitarea accizei în mărime de 30% din cota accizei stabilită pentru 2016 (cu confirmarea de achitare a vinietei, excepție fac mijloacele de transport înregistrate în localitățile din stânga Nistrului și municipiul Bender).

Autovehiculele respective urmează să fie înregistrate la Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor în perioada 1 decembrie 2016 – 1 februarie 2017. După această dată, persoanele care nu s-au conformat prevederilor, urmează să-și scoată autoturismele din țară.

O altă modificare prevede că persoanele străine, care dețin permis de conducere eliberat de țara de evidență permanentă a mijloacelor de transport, se pot afla pe teritoriul Republicii Moldova mai mult de 180 de zile. În acest caz, aceștia vor achita vinieta în mărime de 180 de euro pentru fiecare următoarele 180 de zile de aflare în țara noastră.

Totodată, se interzice circulația pe drumurile publice a autovehiculelor cu plăcuțe eliberate în unitățile administrative-teritoriale din regiunea transnistreană, aflate în posesia sau folosința persoanelor fizice care dețin permis de conducere al Republicii Moldova. Poliția va fi în drept să aplice șoferilor o amendă de la 25 la 30 de unități convenționale cu aplicarea a 4 puncte de penalizare.

Autorii proiectului cred că astfel va fi asigurată echitatea fiscală între persoanele care dețin autovehicule înmatriculate în Republica Moldova și cele care dețin autovehicule neînmatriculate.

Cunoscutul expert Constantin Mihalachi este, însă, de părerea că "permisiunea de a înmatricula mașinile străine care au fost introduse în Moldova în perioada 1 ianuarie 2016 – 1 noiembrie 2016 este o inechitate totală față de cei care au avut grijă să achite la 100% acciza atunci când au importat mașini rulate în țara noastră în aceeași perioadă de timp. Și sunt vreo 11 000 de oameni care au făcut acest lucru de la începutul acestui an".

Ce facem cu ei?, se întreabă Mihalachi. Ce facem cu moldovenii cinstiți care au depus un efort de a da bani grei din buzunar ca să fie corecți, iar în plus să mai fie puși în fața riscului de a achita amenzile venite de la camerele video? Expertul dă un exemplu elocvent. Un Opel Zafira cu anul de producție 2001 ce are motor turbo diesel de 2.000 centimetri cubi, importat în acest an, a costat în jur de 2.300 euro. "Mulțumită legii care este promovată acum de Guvern, acest Opel Zafira va putea fi înmatriculat cu vreo 850 de euro față de vreo 2.700 euro, cât ar fi costat în mod normal. Iar asta crește prețul mașinii până la 3.150 de euro. Acum prețul unui Opel Zafira la piața de mașini este de vreo 3.500 – 4.000 de euro, ceea ce înseamnă că cei care se vor mișca repede ar putea câștiga și bani, iar asta mi se pare și mai neechitabil".

TAXA DE DRUM VA FI MAJORATĂ

Taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele cu numere străine va fi majorată, potrivit unui proiect de lege propus de Ministerul Finanțelor și aprobat de Guvern.

Cu 2 euro va crește prețul vinietei valabilă pentru 30 de zile, cu 15 euro – cea eliberată pentru 90 de zile, iar cu 35 de euro – pentru 180 de zile. Pentru un termen de 7 și 15 zile, vinieta rămâne la un nivel de 4 și, respectiv, 8 euro.

Scumpirile vor intra în vigoare după ce proiectul de lege va fi votat de Parlament.

Majorarea vinietei pentru un termen mai mare de o lună urma să fie inclusă în Politică bugetar-fiscală pentru anul 2016. După mai multe dezbateri în contradictoriu și o rezistență mare, Guvernul a renunțat atunci la scumpirile propuse (30 de euro pentru 30 de zile, 90 de euro pentru 90 de zile și 180 de euro pentru 180 de zile).

AMENZI MAI MARI

În săptămâna trecută, Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) a făcut publică o analiză a modificărilor la legislație adoptate

recent de Parlament privind echivalența unității convenționale cu 1% din salariul mediu pe economie. Potrivit acestor modificări, unitatea convențională utilizată la stabilirea amenzilor se mărește de la 20 lei la 50 lei, calculul fiind efectuat în baza salariului mediu pe economie de 5,050 lei, prevăzut de proiectul bugetului de stat pentru 2016.

Odată cu creșterea unității convenționale, moldovenii vor achita, de departe, cele mai mari amenzi rutiere raportate la salariul mediu din toată Europa, la această concluzie au ajuns autorii analizei.

"Datele colectate din cele 21 de state selectate pentru analiză, denotă faptul, că cetățenii acestor țări achită în mediu 5,2 la sută din salariul lunar pentru depășirea vitezei de circulație cu 21 km/h. Cel mai înalt nivel se înregistrează în România – 15,6 la sută din salariul mediu, iar la celălalt capăt se află Austria – 1,5 la sută din salariul mediu. În condițiile actuale, când unitatea convențională în Moldova este de 20 lei, depășirea vitezei cu 21 km/h pe teritoriul țării se sancționează cu 600 de lei, aproximativ 27 de euro. Aceasta reprezintă 12,1 la sută din salariul mediu pe economie", se constată în studiu.

Ca urmare a modificării votate de Parlament în prima lectură, odată cu creșterea unității convenționale, se va majora respectiv și amenda pe care o achităm în raport cu salariul mediu pe economie, menționează expertii IPRE. Astfel, Moldova va deveni lider în plan european ce ține de amenzile la circulația rutieră, amenda pentru depășirea vitezei cu 21 km/h fiind echivalentă cu 30% din salariul mediu pe economie. În rezultat, vom achita de aproape două ori mai mult decât statul vecin și de aproximativ 5 ori mai mult decât media europeană.

Ce propun autorii studiului? Sistemul actual în care unitatea convențională este echivalată cu o valoare absolută nu ține cont de performanța economică a țării și de puterea de cumpărare a monedei naționale. Prin urmare, intenția autorităților de a fixa unitatea convențională la un nivel anumit din salariul mediu pe economie este binevenită. Totodată, pentru a nu pune o presiune de peste 250% pe cetățeni, în condițiile unei contracții economice, este binevenit ca nivelul unității convenționale să fie echivalent cu 0,5% din salariul mediu pe economie – 25,25 lei. Aceasta reprezintă o creștere de 25% față de anul precedent, ceea ce va acoperi o parte din costurile provocate de inflație.

Vlad BERCU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

Cod fiscal 1007601001293; BC "Victoriabank" SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar IBAN MD24VI000002251311138MDL

În Moldova este studiată posibilitatea creării unui consiliu fiscal independent

Ministerul Finanțelor a organizat joi consultări publice cu reprezentanții societății civile și a mediului de afaceri privind creșterea eficienței administrării fiscale, dar și crearea unei structuri independente – consiliul fiscal.

Reprezentanții instituției au relatat despre situația din domeniul administrării fiscale din țara noastră, experiența altor țări în formarea și dezvoltarea consiliului fiscal și posibilitatea creării unei astfel de structuri în țara noastră.

Șeful direcției principale management al planificării bugetare din cadrul Ministerului Finanțelor, Tatiana Ivanicichin, a spus că astfel de consilii sunt create pentru asigurarea supravegherii managementului fiscal și a managementului bugetar-fiscal și al politicilor. Astfel de structuri există în multe țări ale UE, dar forma creării acestora și sarcinile care îi sunt atribuite sunt diferite. De exemplu, în Australia, Canada, Italia și SUA – consiliile fiscale sunt create pe lângă comisiile parlamentare, în Marea Britanie, Belgia și Slovenia – pe lângă Guvern, în Germania, Irlanda și Japonia sunt structuri separate, independente. În Moldova, subiectul creării unei astfel de structuri se discută în prezent.

Ministrul Finanțelor, Octavian Armașu, a declarat că la etapa actuală, este greu de spus dacă autoritățile sunt gata să creeze o astfel de structură. „Acum are loc o analiză detaliată a tuturor aspectelor: cât va costa crearea și întreținerea unei astfel de structuri, ce statut va avea, ce atribuții, raportarea, specialiștii etc. La această etapă aș pune accentul pe dezvoltarea capacităților instituționale ale Ministerului Finanțelor, în calitate de structură centrală, iar în paralel poate fi studiată posibilitatea creării consiliului fiscal”, a spus Armașu.

La dezbateri au fost prezenți experți din domeniul impozitelor și finanțelor din Serbia, Slovacia, Lituania, în care consiliile fiscale funcționează cu succes. Ei au împărtășit din experiența lor privind consolidarea și creșterea administrării fiscale eficiente, crearea consiliilor fiscale, au vorbit despre avantajele și dezavantajele unor astfel de structuri, au prezentat recomandări.

Potrivit reprezentantului consiliului fiscal din Serbia, Nikola Altiparmakov, crearea acestei structuri în țara sa a permis îmbunătățirea administrării bugetare și creșterea transparenței bugetare. Datorită muncii experților care elaborează o analiză independentă și dau evaluare politicilor bugetar-fiscale promovate, s-a reușit evitarea unor situații neadecvate sau neplanificate. Potrivit reprezentantului Ministerului Finanțelor din Lituania, Ricardas Kasperavicius, autoritățile din Moldova nu trebuie să adapteze modele aplicate în alte țări, dar să decidă de sine stătător oportunitatea creării consiliului fiscal, cadrul instituțional pentru acesta, sarcinile și, nu mai puțin important, bugetul și existența specialiștilor pentru această structură.

„În Lituania, consiliul fiscal supraveghează propunerile bugetare și fiscale ale Guvernului, pentru ca acestea să fie echilibrate, previzibile pentru business și stat. Consiliul efectuează evaluarea independentă a planificării bugetare, pregătește recomandări pentru politicieni, precum și informează societatea despre elaborarea bugetului. În pofida faptului că acest consiliu nu necesită cheltuieli, întreținerea lui costă anual aproximativ 200 de mii de euro. În prezent, în consiliul fiscal din Lituania activează 7 specialiști”, a spus el.

În același timp, reprezentantul centrului analitic Expert-Grup, Dumitru Budeanschi, este sceptic în privința creării consiliului fiscal. „În Moldova nu există experiența cooperării cu instituții mici. Cu atât mai mult că avem Parlament, Curte de Conturi. Dacă va apărea și consiliul fiscal, prin ce se vor deosebi aceste structuri și cum vor fi împărțite împuternicirile între ele? Iar consiliul fiscal trebuie să fie independent și acest lucru trebuie să devină o caracteristică principală”, a spus Budeanschi.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770
Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: Nina DOSCA,
Elena VASILACHE, Mihai DORUC,
Zoia TULBURE, Nadejda FILIP.

REDACTOR-ȘEF:

Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT:

Lilia ALCAZĂ
Tel.: /373 22/ 220-513

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale:

ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI00002249111050MDL
BC "Victoriabank", SA, fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate. Orice articol publicat în "Capital Market" reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar Grup" SRL

Oleg TÎRSÎNĂ:

“Exporturile de nuci și miez de nucă s-au ridicat în 2015 la nivelul valorii exporturilor de produse vinicole”

Interviu oferit ziarului Capital Market de către directorul Pepinierii Voinești din r. Hâncești, Oleg Tîrsînă, președinte al Uniunii Asociațiilor Producătorilor de Culturi Nucifere din R. Moldova

– A trecut aproape un an de la ultimul interviu pe care l-ați oferit publicației noastre, perioadă în care ați desfășurat o activitate intensă destinată revigorării și dezvoltării culturii nucului în R. Moldova. Anul trecut ați creat pagina web <http://nucialtoiti.md>, ați publicat un manual care descrie soiurile de nuci produse de pepiniera Voinești, ați participat la diferite evenimente legate de cultura nucului, inclusiv în afara țării. Cum a fost anul 2016 pentru Dvs.?

– Este adevărat, am avut o activitate foarte intensă în anul 2015, dar va trebui să adaug în această listă, probabil, cel mai important lucru pe care l-am realizat anul trecut: irigația. Am avut imensa oportunitate de a beneficia de un grant oferit de Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii, care ne-a permis să construim un apeduct, grație căruia avem posibilitatea să pompăm apă pentru irigație din râul Prut pe terenurile agricole ale pepinierii. Vreau să vă spun că aceasta este una dintre cele mai mari realizări din ultimii ani, astfel, calitatea materialului săditor pe care am obținut-o în acest an 2016 este net superioară anilor precedenți, în care am crescut pomii fără irigație.

Ați menționat pagina noastră web, creată anul precedent. Aceasta începe să devină un portal pe care nucicultorii din țara noastră, dar și din România și Ucraina vin și revin pentru a se informa despre tot ce înseamnă planificarea plantației de nuci, înființarea acesteia și tehnologiile aplicate pentru întreținere. Avem un feedback foarte important de la vizitatorii site-ului și foarte multe aprecieri pozitive, lucru care ne încurajează să continuăm, poate cu forțe suplimentate cu contribuitorii care ar aduce informații noi din alte domenii relative nucului.

În acest an am avut într-adevăr multe deplasări în afara țării, în special în Ucraina. Am fost invitat să vorbesc la patru seminare și conferințe, în diferite regiuni ale Ucrainei. Pot, în concluzie, să vă spun că aici în țara noastră, avem o tradiție mult mai puternică ancorată în creșterea nucului, inclusiv în plantații pe suprafețe foarte mari. Acest fapt ne bucură foarte mult, ori o țară de proporțiile Ucrainei are foarte mult de învățat din experiența unei țări mici cum este Moldova. Acest avantaj tehnologic pe care îl avem trebuie să-l valorificăm pentru a fi mereu în avangarda ultimelor inovații în domeniu și să-l transformăm într-un atu comercial pentru a obține o cotă mai mare de export pe piața mondială.

– Seceta, iar apoi și ploile acide din acest an au afectat majoritatea culturilor agricole din țară. În ce măsură aceste condiții meteo au fost dăunătoare pentru plantațiile de nuci?

– Condițiile meteo din acest an au fost foarte contradictorii. Pe de o parte, ploile foarte abundente din mai și iunie au fost foarte benefice pentru dezvoltarea pomilor în livadă

și pentru creșterea în masă a producției de nuci. Pe de altă parte, aceste ploii au creat condiții foarte bune pentru răspândirea multelor boli. Producătorii noștri, nefiind obișnuiți cu ideea că și în plantațiile de nuci trebuie aplicate tratamente fitosanitare, au fost prinși nepregătiți și au fost oarecum depășiți de această situație. Ceea ce a rezultat, după cum probabil știți, este o pierdere de circa 20-30% din recoltă. În același timp, aceste precipitații au dislocat temporar rezerva de azot din stratul superior de sol (lesivare) deplasându-l în straturile inferioare de unde planta îl extrage cu dificultate. În consecință, deși ne-am gândi că multe ploii înseamnă dezvoltare vegetativă foarte dinamică, s-a întâmplat contrariul, eu fiind foarte surprins să constat creșteri mult mai slabe decât în 2015 care a fost, cunoaștem, unul foarte secetos.

Despre seceta și temperaturile foarte înalte care au urmat în lunile iulie și august cred că nici nu mai trebuie să menționez.

– În general, cum a fost acest an pentru nucicultori? Ce puteți spune despre calitatea și cantitatea recoltei și a miezului de nuci, prețuri? Ce concluzii aveți la finele acestei sezon agricol?

– Din punctul meu de vedere, anul a fost unul foarte reușit pentru nucicultori. Spun asta pentru că în fiecare an acumulăm noi și noi experiențe. Pe an ce trece se extind suprafețele de plantații de culturi nucifere. Fiecare an vine cu noi învățăminte pentru fermierii implicați în nucicultură care îi ajută să progreseze, să devină mai buni în ceea ce fac.

Despre cantitate este foarte greu să judecăm, câteva estimări ne spun că recolta acestui an va fi cu circa 30% mai mică comparativ cu anul precedent, dar nu vom ști decât după valorificarea completă a producției acestui an când vor apărea și rapoartele statistice. Calitatea miezului este ceva mai redusă comparativ cu anul precedent, dar asta nu este în măsură să influențeze negativ prețul la producția respectivă. În ceea ce ține de preț, așteptările sunt că miezul va fi ceva mai scump decât în 2015.

O constatare a mea și a altor experți care analizează tendințele este că piața începe să distingă clar producția de nuci recoltate din fășii de aliniament de cea adunată de populație de la nucii răzleți, numită și nucă de câmp și producția de nuci din livezi. Sunt câțiva ani de când încercăm să trasăm o linie de demarcație între cele două fără ca aceasta să fi produs rezultate. Dar iată că anul acesta primim informații din diverse surse despre prevalența interesului pentru nucă de livadă în primul rând și prețul aproape dublu care se plătește pentru acest produs. Eu cred că această tendință este una foarte firească și sănătoasă pentru a putea menține dinamica dezvoltării ramurii.

– Puteți să ne oferiți detalii referitoare la cantitatea de pomi altoiți în pepiniera Voinești și vânduți

pe piața internă și externă? S-au produs careva schimbări în rândul cumpărătorilor, mai ales a celor din exterior? Ce puteți spune la capitolul parteneriate externe privind comercializarea pomilor?

– La Pepiniera Voinești producem anual 60 000 de pomi altoiți de nuc. Aproximativ 60% din această producție este livrată către nucicultorii moldoveni, restul fiind exportată în România și, mai puțin, în Ucraina. Cea mai bună colaborare o avem cu partenerii din România. Spre exemplu, în acest an vom livra în țara vecină peste 15000 de pomi. România oferă perspective foarte bune pentru pepinierele nucifere de la noi. Sunt convins că aceasta este o filieră care trebuie dezvoltată în continuare, cu multă atenție și grijă, ori este foarte ușor și practic irecuperabil să pierzi o piață atunci când începi să livrezi produse de calitate proastă.

Și Ucraina este o piață foarte atractivă pentru producția moldovenească de nuci altoiți. Tradițional însă, pepinierele din nordul țării

au o relație mai bună cu partenerii ucraineni. Ucraina astăzi importă circa 30% din totalul de nuci altoiți produși de pepinierele din Moldova.

– Care este suprafața livezilor de nuci plantate anul acesta cu material săditor crescut în pepiniera Voinești și câte din cele plantate anterior au intrat în rod?

– Cu pomii pe care i-am crescut în acest an vor fi înființate în jur de 600 de hectare, dintre care 450 de ha în țara noastră. Circa 300 ha din livezile plantate în ultimii 5 ani urmează să intre pe rod în anul următor.

– În ce măsură s-au adeverit prognozele făcute anul trecut cu privire la creșterea suprafețelor de nuci, dar și a exporturilor de nuci?

– Cred că aceste prognoze au fost depășite. Dinamica înființării anuale a plantațiilor de nuci a depășit cu 50% estimările anterioare. În ceea ce ține de exportul producției nucifere, ca să vă puteți face o idee pri-

vind importanța ramurii, anul trecut valoarea exporturilor de nuci și miez de nucă s-a ridicat la nivelul valorii exporturilor de produse vinicole.

– Ce rezultate ați obținut la loturile experimentale de nuci, inclusiv la testările cu soiurile de hibrizi?

– Avem rezultate foarte bune la formele și soiurile noi pe care le avem în studiu. Calibrul nucilor a fost foarte bun în acest an, cu toate că a avut puțin de suferit calitatea. Soiul Ovata a livrat în acest an o producție excelentă. Acest soi cu trăsături estetice foarte pronunțate a impresionat publicul și în acest an, după cum ne-am convins și în cadrul expoziției de toamnă de la Moldexpo. Uriașa Carpatica la fel a atras toate privirile, fiind bineînțeles un soi de colecție. La fel, și alte forme noi pe care le studiem au dat rezultate foarte bune.

– În ultimii ani, ați sesizat vreo schimbare în preferințele nucicultorilor față de anumite soiuri de nuci? Care sunt soiurile cele mai căutate și de ce?

– Da, asistăm în ultimii ani la o schimbare în preferințele nucicultorilor în ceea ce ține de soiurile pe care aceștia preferă să le planteze. Experiența celor zece ani de când înființăm livezi de nuc pe bază de soi permite astăzi să venim cu concluzii despre soiurile care trebuie să prevaleze în plantațiile pe care le înființăm de acum înainte. Criteriile de bază, în afară de tot ce este legat de productivitatea soiului, țin de: aspectul miezului, ușurința extragerii acestuia și randamentul în jumătăți. Cred că, cel puțin din această perspectivă, soiul Pescianski este imbatabil. Calitatea excepțională a acestui soi de a produce un miez alb

și ușor de extras îl situează în topul preferințelor în acest moment. Dar, nu putem ignora și alte soiuri foarte productive, cum ar fi Cogălniceanu și Cazacu.

– Cererea în creștere la nucii altoiți a determinat, respectiv, și sporirea ofertei de pomi, inclusiv a materialului săditor necalitativ. Cum se pot proteja de vânzătorii neonești cei care vor să planteze o livadă de nuci? Poate fi deosebit un pom de nuc altoit de unul cu altoire imitată?

– Într-adevăr, asistăm în ultimii ani la o multiplicare a cazurilor când plantatorii sunt înșelați de vânzătorii neonești care le propun pomi de nuc cu altoire imitată ori pomi de nuc altoiți fără autenticitate de soi. Este o situație regretabilă și, am spus-o cu multiple ocazii, cei care vor să procure material săditor profesional de nuc au două posibilități de a se informa în privința furnizorului lor, dacă acesta este de încredere sau nu. Prima opțiune este de a lua legătura cu Direcția Control Semincer din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (www.ansa.gov.md) pentru a verifica dacă respectivul producător este înregistrat oficial în calitate de producător și dacă producția sa de pepinieră a fost inspectată și certificată. A doua pistă, poate mai focusată, este de a lua legătura cu Uniunea Asociațiilor Producătorilor de Culturi Nucifere (UAPCN) din R. Moldova și a solicita o opinie în privința furnizorului solicitat. Pentru o persoană neavizată, uneori poate fi dificilă stabilirea unei diferențe între pomii altoiți de cei nealtoiți ori cu altoire imitată, motiv din care încurajăm solicitarea avizului unei persoane calificate în acest domeniu.

– Cum pot fi ajutați agricultorii care au procurat nucii altoiți de un anumit soi, iar peste ani, s-au convins că au fost păcăliți? Există soluții în astfel de situații? Este posibilă realtoarea nucilor?

– Soluțiile sunt foarte limitate în acest caz. Chiar și rezolvarea în instanță a unor astfel de diferende nu va putea soluționa în mod practic o astfel de problemă. În ultimii ani, unii profesioniști ai nucului din țara noastră au deprins practica realtoirii pomilor de nuc. Aceasta este probabil unica modalitate de a converti o plantație înființată cu nucii nealtoiți ori cu o diversitate mare de soiuri într-o plantație monosortimentală.

– La final de sezon agricol, ce recomandări aveți pentru îngrijirea livezilor de nuci în perioada rece a anului?

– În primul rând, suntem foarte bucuroși că în această toamnă avem căderi semnificative de precipitații care sunt cel mai important ajutor pe care îl pot primi pomii pentru a intra bine pregătiți în sezonul rece. O recomandare de bază privind lucrările de toamnă pentru livezile intrate pe rod este introducerea îngrășămintelor cu potasiu și fosfor pentru a menține potențialul de fructificare a plantațiilor și vopsirea trunchiului și a bazelor șarpantelor cu vopsea pomicolă pe bază acrilică pentru a reduce incidența arsurilor solare din timpul iernii (care pot provoca crăpături foarte periculoase în zona trunchiului) și pentru a retarda puțin dezmuguritul primăvara. În livezile puternic afectate de bacterioză în cursul acestui an este bine să se facă tratamente cu zeamă bordeleză în concentrații sporite pentru a distruge o parte din rezervele de spori ale acestei boli, care altfel ar putea genera focare de infecție pentru anul următor.

– În februarie ați fost desemnat președinte al Uniunii Asociațiilor

Producătorilor de Culturi Nucifere din R. Moldova. Ce obiective v-ați propus și ce ați reușit să realizați în noua funcție?

– Uniunea a suferit în ultimii șapte ani de o cădere în uitare și lipsă cvasicompletă de activitate. Primul obiectiv pe care mi l-am propus este o reînviere a activității, o relansare a acestei organizații prin organizarea unui congres în luna februarie a anului următor. Între timp, am reușit să ne dotăm cu unele atribute indispensabile oricărei organizații: cont în bancă, oficiu, staff. Urmează acum o clarificare a listei de membri ai Uniunii și colectarea cotizațiilor pentru a putea finanța ulterior diverse activități pentru dezvoltarea nuciculturii. Una dintre sarcinile de bază pe care ni le propunem pe termen mediu și lung este crearea unei platforme în care se vor putea întâlni producătorii și cumpărătorii pentru a putea tranzacționa mai fluid producția nuciferă. Vrem să întărim imaginea și poziția Uniunii pentru a deveni un actor puternic în domeniu și a servi ca un far al nucicultorilor moldoveni în lume.

– Care sunt avantajele pe care le oferă calitatea de membru al UAPCN? Ați reușit să stabiliți colaborări cu structuri similare de peste hotare?

– UAPCN este singura asociație de profil din țară, reunind o bună parte a nucicultorilor moldoveni. Este locul în care se întâlnesc oameni cu activități similare, cu probleme similare, cu interese convergente și care, reuniți în cadrul Uniunii, reprezintă o forță cu puterea de a-și putea promova mult mai eficient interesele decât în mod individual. Uniunea va putea oferi în viitorul apropiat acces la resurse informaționale referitoare la întreținerea corectă a plantației și va reprezenta un loc în care producătorii vor putea să informeze eventualii cumpărători despre producția de care dispun și pe care o propun spre comercializare. În același timp, UAPCN își propune să se constituie într-un actor important în certificarea materialului săditor nucifer autohton pentru a veni cu garanții suplimentare în calitatea acestuia și garanția privind autenticitatea și puritatea soiului.

– Cum vedeți viitorul nuciculturii în R. Moldova?

– Astăzi, producția nuciferă moldovenească este foarte bine cotate în lume, datorită unor trăsături organoleptice ale miezului de nuc produs la noi net superioare față de producția altor producători mult mai mari (SUA, Chile, Franța etc.). În ceea ce ține de exportul producției nucifere, suntem pe un trend ascendent și ne putem fortifica această poziție oferind o calitate susținută a producției și, la fel de important, o cantitate importantă. Noi încurajăm înființarea în continuare a plantațiilor nucifere ori, cantitatea de nuci pe care astăzi Moldova o furnizează lumii este de circa 35 000 tone pe an. Sunt convins că piața mondială ne oferă deuse pentru mai bine de 60 000 tone, iar până acolo mai avem o cale foarte lungă.

Există o oportunitate nevalorificată până în prezent. Este vorba despre consumul intern. Cu regret, noi, moldovenii exportăm acest minunat aliment care este miezul de nucă, despre virtuțile nutritive ale căruia s-au scris cărți întregi, fără a deveni noi înșine mai mari consumatori ai acestui produs. Cred că, în viitorul apropiat, trebuie să ne concentrăm spre a spori consumul de nucii aici în țară, lucru care va aduce beneficii inestimabile sănătății publice.

– Vă mulțumesc și vă urez succese!

*A discutat
Lilia ALCAZĂ*

Consumul populației crește PIB-ul Moldovei

Economia Republicii Moldova este una fragilă și a avut de suferit de pe urma dispariției miliardului din cele trei bănci, iar recuperarea are loc cu pași mici. Potrivit ultimelor prognoze ale BERD, economia Moldovei va crește cu 1,5% în anul 2016 față de prognoza anterioară de 0%. Pentru anul următor este anunțat un avans al economiei de 2,5%.

Instituția financiară susține că economia Republicii Moldova a revenit pe plus în prima jumătate a anului 2015 ca urmare a consumului intern al populației. “Reducerea exporturilor în dolari și diminuarea transferurilor de bani au influențat reducerea deficitului comercial extern. Ba mai mult, politica fiscală și monetară restrictivă a redus inflația la indicatorul țintit de BNM și a asigurat suplinirea activelor oficiale de rezervă (acoperă șase luni de import)”, se mai spune în mesajul BERD.

Instituția financiară atenționează că, în urma devalorizării celor trei bănci intrate în proces de lichidare, datoria Republicii Moldova va crește considerabil, după ce băncile problematice au fost creditate de către BNM cu 13,6 miliarde de lei, iar Guvernul a emis garanții pentru convertirea creditelor în garanție de stat.

Banca Națională a Moldovei constată că, din perspectiva utilizărilor, consemnarea unei rate anuale pozitive a PIB s-a datorat, în mare măsură, evoluției cererii interne. Astfel, consumul final al gospodăriilor populației s-a majorat cu 2,2 la sută, generând o contribuție de 1,9 puncte procentuale la formarea ratei anuale a PIB-ului. Cu toate acestea, dinamica consumului populației este în continuare nesemnificativă, fiind similară celei de la începutul anului. În același timp, contribuția pozitivă din partea investițiilor la dinamica PIB-ului s-a datorat doar impactului favorabil aferent componentei variației stocurilor, în condițiile în care formarea brută de capital fix a înregistrat o contractare de 9,4 la sută, comparativ cu perioada similară a anului precedent, valoare negativă mult mai pronunțată decât în trimestrul I 2016.

Consumul final al administrației publice a înregistrat, în trimestrul II 2016, o scădere de 0,8 la sută, dar a avut o influență neglijabilă la dinamica PIB. Aceste evoluții reflectă reducerea în termeni reali a venitului disponibil al populației, dar și incertitudinea sporită cu privire la evoluția ulterioară a economiei, care persistă atât în mediul agenților economici, cât și al populației. După

contractarea de la începutul anului, în trimestrul II 2016, exporturile, alături de sub-componentele cererii interne, au susținut creșterea PIB-ului, majorându-se cu 3,0 la sută, comparativ cu trimestrul II 2015, în condițiile unei recolte mai bune în perioada de referință. Dinamica activității economice, în trimestrul II 2016, a fost atenuată semnificativ de majorarea importurilor cu 4,3 la sută comparativ cu trimestrul II 2015.

TREI BĂNCI ÎN SITUAȚIE DIFICILĂ

BERD constată situația dificilă în care se află trei cele mai mari bănci, Agroindbank, Moldindconbank și Victoriabank, care sunt sub supravegherea specială a Băncii Naționale a Moldovei. Și acest lucru se datorează calității dubioase a acționarilor, problemelor legate de creditare a calității reduse a portofoliului și a guvernantei corporative slabe.

Ultimele acțiuni ale BNM au fost de blocare a unui pachet de acțiuni de peste 60% din capitalul Moldindconbank din motiv că acționarii au acționat concertat și nu au anunțat regulatorul despre achiziția unei cote substanțiale în bancă. Economistii susțin că blocarea acționarilor de la Moldindconbank a fost una din condițiile înaintate de către FMI. În iulie 2016 s-a ajuns la înțelegerea prealabilă a Guvernului Moldovei privind noul program cu FMI de 180 milioane USD, aprobarea căreia depinde de îndeplinirea de Moldova a unor condiții. Acest lucru a permis deblocarea primei tranșe din suportul bugetar al României, de 60 milioane de euro, oferită în august 2016. Aprobarea și implementarea de către FMI a noului program va permite deblocarea suportului bugetar internațional, oferit Moldovei de alți donatori.

INVESTIȚIILE S-AU PRĂBUȘIT CU 20%

Potrivit Băncii Naționale a Moldovei, în trimestrul II 2016, formarea brută de capital a înregistrat o evoluție pozitivă, în principal, ca efect al majorării variației stocurilor, în condițiile în care formarea brută de capital fix și-a accelerat puternic rata anuală de descreștere, comparativ cu intervalul precedent (de la -3,6 la sută la -9,4 la sută). Factorul determinant l-a reprezentat decelerarea accentuată a investițiilor în construcții (-14,1 la sută), în timp ce investițiile destinate achiziționării de mașini și utilaje și-au temperat ritmul negativ de creștere (până la -0,9 la sută).

Potrivit datelor operative prezentate de BNS, investițiile în active materiale pe termen lung au înregistrat în această perioadă o scădere semnificativă, de 19,7 la sută în

termeni anuali, situație generată, în mare parte, de incertitudinea sporită cu privire la evoluția ulterioară a economiei. În funcție de tipurile de mijloace fixe, la dinamica investițiilor au avut contribuții negative toate subcomponentele, în special investițiile în utilaje, mașini și mijloace de transport, ce au consemnat o reducere de 16,2 la sută anual. De asemenea, nu s-au atestat îmbunătățiri în sectorul construcțiilor de clădiri. În sectorul nerezidențial s-a înregistrat o diminuare a volumului investițiilor cu 19,0 la sută, iar în cel rezidențial – o temperare a ritmului negativ de creștere de până la -1,3 la sută. Din perspectiva surselor de finanțare a procesului investițional, evoluția tuturor subcomponentelor a avut un impact negativ asupra dinamicii investițiilor în active materiale pe termen lung. Cel mai mare impact negativ asupra dinamicii investițiilor l-a avut diminuarea cu 68,8 la sută a mijloacelor investitorilor străini. Cele mai importante surse de finanțare ale investițiilor rămân a fi mijloacele proprii ale agenților economici și ale populației (cu o pondere de 74,6 la sută), a căror valoare nu a înregistrat modificări.

BANCA MONDIALĂ SALVEAZĂ REPUBLICA MOLDOVA

Într-o întâlnire cu premierul Pavel Filip, vicepreședintele regional al Băncii Mondiale pentru Europa și Asia Centrală, Cyril Muller, declara săptămâna trecută că instituția financiară internațională intenționează să acorde cât mai urgent 45 milioane USD Republicii Moldova pentru suport bugetar.

Cyril Muller a felicitat Guvernul pentru progresul considerabil realizat în adoptarea unor soluții dure, dar necesare, mai ales în sectorul financiar, dar și a măsurilor de consolidare fiscală. Oficialul a chemat autoritățile de la Chișinău să treacă la o nouă etapă a reformelor și a menționat că țara noastră are posibilitate, dar și potențial pentru reducerea în continuare a sărăciei și asigurarea creșterii bunăstării populului. “Cheia pentru acest proces va fi continuarea politicilor pentru asigurarea stabilității sectorului financiar și creșterea transparenței economiei. Este necesară o nouă etapă a reformelor, axată pe lupta cu corupția, pentru ca Moldova să poată trece de la stabilizare economică la o creștere durabilă și crearea locurilor de muncă”.

Oficialul Băncii Mondiale a spus că speră la indicatori mai buni în clasamentul Doing Business înregistrați de către Republica Moldova. Este vorba de costul reglementării de stat a activității întreprinderilor.

Victor URSU

**Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața reglementată sau MTF
(Perioada 31 octombrie - 4 noiembrie 2016)**

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
Piața reglementată									
31.10.16 13:01	MD14PANC1009	SA "PAN - COM"	10,00	18	180,00	Vinzare Cumparare	139189	0,01	10,00
Total				18	180,00				
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)									
31.10.16 11:36	MD14INAU1006	SA "INTERAUTOTRANS"	12,80	2630	33664,00	LICITATIE CU STRIGARE PACHE	302607	0,87	20,00
31.10.16 13:01	MD14FRAN1004	SA Combinatul de panificatie "FRANZELUTA"	18,00	605	10890,00	Vinzare Cumparare	1779826	0,03	20,00
02.11.16 11:11	MD14DANA1005	SA "DANA"	18,00	10000	180000,00	LICITATIE CU STRIGARE PACHE	165179	6,05	25,00
Total				13235	224554,00				

**Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF
pentru perioada 31.10.2016-04.11.2016**

Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„INTRA GROUP” S.A., CHIȘINĂU	MD14INGR1005	1	2	416	424,32	0,00
2	„BTA-26” S.A., CANTEMIR	MD14ANSP1001	40	1	80	3286,40	0,88
3	„UNIC” S.A., CHIȘINĂU	MD14UNIC1004	115	5	70	67200,00	0,09
4	„DIGRENTA” S.A., CHIȘINĂU	MD14GIRA1000	1	1	15 281	73807,23	2,85
5	„SEVMEC” S.A., CIMIȘLIA	MD14SEME1001	10	6	1 394	39129,58	0,54
6	„IMTEHCOM” S.A., CHIȘINĂU	MD14IMTE1006	10	1	44	15048,00	2,20
	Total			16	17285	198895,53	

Tipul tranzacției: Moștenire

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„INTROSCOP” S.A., CHIȘINĂU	MD14TROS1007	10	1	220	2200,00	0,01
2	„ESTATE GROUP” S.A., CHIȘINĂU	MD14ESRO1004	4	1	78	312,00	0,00
3	„DAAC HERMES GRUP” S.A., CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	1	240	240,00	0,00
4	B.C. „VICTORIABANK” S.A., CHIȘINĂU	MD14VCTB1004	10	1	9915	99150,00	0,04
	Total			4	10453	101902,00	

Tipul tranzacției: Vânzare-Cumpărare conform prevederilor art.II alin.(3) din Legea nr.163-XVI din 13.07.2007 pentru modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„SIDJON” S.A., CHIȘINĂU	MD14SIDJ1003	1	2	23 100	23100,00	100,00
2	„TERA-SERV” S.A., CUPCINI	MD14TESE1004	1000	1	100	100000,00	100,00
	Total			3	23200	123100,00	

Tipul tranzacției: Retragera obligatorie în condițiile art. 30 din Legea privind piața de capital

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„TRANDAFIR ROZ” S.A., CHIȘINĂU	MD14RROZ1000	1	87	2 201	22010,00	1,10
2	„M.C. DECEBAL” S.A., CHIȘINĂU	MD14MCDE1000	2	2	463	68524,00	1,13
3	„TEBAS” S.A., CHIȘINĂU	MD14TEBS1007	10	108	6298	27081,40	0,21
	Total			197	8962	117615,40	

Tipul tranzacției: Răscumpărarea valorilor mobiliare de către emitent în condițiile art. 79 din Legea privind societățile pe acțiuni

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„DRENAJ” S.A., CHIȘINĂU	MD14RENA1005	10	3	100187	4953245,28	67,15
	Total			3	100187	4953245,28	

Tipul tranzacției: Distribuirea valorilor mobiliare în cazul partajului bunurilor în formă de valori mobiliare

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„ESTATE GROUP” S.A., CHIȘINĂU	MD14ESRO1004	4	1	78	514,80	0,00
2	„DAAC HERMES GRUP” S.A., CHIȘINĂU	MD14MARS1000	1	1	240	482,40	0,00
	Total			2	318	997,20	

Poziții deschise pe piața reglementată și MTF la data de 9.11.2016

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
Piața reglementată				
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1064,02	36605,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1054,71	389760,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	568,48	61200,00
MD14MAGI100	SA "MAGISTRALA"	0,00	10,81	43689,00
MD14ASPA100	SA "ASPA"	0,00	41,71	97498,00
MD14MOLG10	SA "MOLDOVAGAZ"	0,00	61,00	518,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1030,00	5,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	34,00	945,00	0,00
MD14OTIS100	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	97,00	400,00
MD14VCTB100	BC "VICTORIABANK" S.A.	0,00	60,00	6055,00
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)				
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	5,00	375,00
MD14TCTC100	SA "TUTUN-CTC"	0,00	30,00	505,00
MD14TIRE100	SA "TIPOGRAFIA-RECLAMA"	0,00	7,50	800,00
MD14TIRP100	SA IM "TIREX PETROL"	0,00	16,00	287,00

Совет АО «МОДЕЛИНА»

извещает своих акционеров о том, что на основании ст. 65(н) Закона об акционерных обществах члены Совета единогласно приняли Решение о выплате промежуточных дивидендов по итогам работы общества за 9 месяцев 2016г акционерам, зарегистрированным в реестре акционеров по состоянию на 24 октября 2016 года в размере 6,99 лей на одну акцию (после налогообложения).

Выплата будет производиться начиная с 10 ноября 2016 года.

При себе иметь удостоверение личности.

**Справки по телефону 44-22-02,
в рабочее время**

S.A. "Edilitate"
propune darea în locațiune a următoarelor obiecte:

Încăperi de producție:	S, m ²
str.M. Eminescu, 49	15,0
str.M. Eminescu, 49	21,0
str. Haltei, 3	
Lotul Nr 1 – corp admin.	88,9
Lotul Nr2 – angar	144,5
Lotul Nr3 – box	49
Acoperișul asfaltic-mijl. fixe	1000-1200

str. Cucurior, 41

Încăperi sub oficii	de la 18 m ² până la 45 m ²
Încăperi sub depozit	până la 200 m ²
Acoperișul asfaltic-mijl. fixe	de la 20 m ² până la 1000 m ²

str. Gh. Madan 44/1-Complexul sportiv

Lotul Nr1- Încăperi sub oficiu	de la 16 m ² până la 20m ²
Lotul Nr2 – Sala sportivă – pe oră	

Telefon de contact 022-225083

SA „FEE-NORD”
necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru procurarea rafturilor p/u depozitarea arhivei

Ofertele comerciale să fie prezentate în plic sigilat pînă la data de 22.11.2016 ora 16.00, pe adresa: mun. Bălți str. Strii 17 "A".

Deschiderea picurilor se va efectua pe data de 23.11.2016 ora 16.00

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugăm să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

Persoana de contact – inginerul Serviciului Achiziții Echipament și Transport Vladislav Munteanu tel. 62 163 414.

S.A. „Mina din Chișinău”
anunță rezultatele adunării generale extraordinare a acționarilor care a avut loc la 27.10.2016 pe adresa: mun. Chișinău, str. Calea Orheiului 90A cu prezența acționarilor și reprezentanții lor, cu cvorumul de – 90,7% (990258 acțiuni) din numărul total de 1091833 acțiuni.

AU FOST PRIMITE URMĂTOARELE DECIZII:

- S-a aprobat majorarea capitalului social al S.A. "Mina din Chișinău" cu 2790 mii lei.
- S-a stabilit termenul de subscriere acordat acționarilor pentru preempțiune 27.10.2016–01.02.2017.
- S-a luat act de informare privind modificarea și completarea documentelor de constituire.

Stimați membri ai Asociației de Economii și Împrumut „MICROFIN”

În baza hotărârii Consiliului AEI „Microfin” din 04 noiembrie 2016 (proces-verbal nr. 02/C/2016), Vă invităm la Adunarea Generală Anuală repetată a membrilor Asociației, care va avea loc la data de 28 noiembrie 2016, la etajul 1, pe adresa mun. Chișinău str. 31 August 1989 nr. 98 în incinta localului Uniunii Scriitorilor, sala de ședințe. Începutul adunării – ora 17.00

ORDINEA DE ZI:

- Raportul anual al Consiliului privind activitatea sa și activitatea asociației în anul 2015, inclusiv privind executarea bugetului.
- Raportul directorului executiv, însoțit de raportul financiar al asociației pentru anul 2015.
- Raportul anual al Comisiei de Cenzori.
- Cu privire la alegerea membrilor Consiliului Asociației.
- Cu privire la alegerea membrilor Comisiei de Cenzori ai Asociației.
- Cu privire la modificarea Statutului.

S.A. „MONTEC”
La cererea acționarilor, care dețin mai mult de 50% din acțiunile cu drept de vot, anunță că la 05 decembrie 2016 va avea loc adunarea generală extraordinară a acționarilor la ora 10.00 pe adresa: mun. Chișinău, str. Maria Drăgan, 21, în oficiul societății.

ORDINEA DE ZI:

- Alegerea Consiliului Societății.
- Alegerea comisiei de cenzori.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare este întocmit la 14 noiembrie 2016. Cu materialele ordinii de zi acționarii pot face cunoștință în zilele de lucru, începînd cu 25 noiembrie 2016 de la orele 10.00 pînă la 15.00 pe adresa: mun. Chișinău, str. Maria Drăgan, 21.

Pentru înregistrare acționarii vor prezenta buletinul de identitate, iar reprezentanții – și procura întocmită conform prevederilor legislației.

Relații la telefon: 0-22-47-24-48

SA “CMMD 8” din or. Lipcani
anunță despre Hotărîrea Adunării Generale de a scoate în vânzare mijloacele fixe ale Companiei situate pe adresa s. Dîngeni, r. Ocnița.

Tel. de contact: 024761573.

Casa de Comerț „GEMENI” SA
anunță că în conformitate cu Hotărîrea Consiliului Societății al Casei de Comerț „GEMENI” SA din 04.11.2016,

Societatea va plăti dividendele intermediare începînd cu data de 10.11.2016. Dividendele vor fi plătite pentru perioada 01.07.2016-30.09.2016.

Pentru informații suplimentare ne contactați la adresa: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 136, et. 5, of. 2.

Relații la telefon: 022/ 22-70-13. Organul executiv al CC “GEMENI” S.A.

Stimate acționar al Societății pe acțiuni „OȚELCON”

Consiliul Societății “OȚELCON” SA aduce la cunoștință convocarea Adunării generale extraordinare al acționarilor pentru data de 29.11.2016 în sediul societății pe acțiuni pe adresa: Mun. Chișinău, str. Titulescu, 49. Adunarea generală se va desfășura cu prezența acționarilor. Începutul înregistrării – 8.15 pînă la 8.55. Începutul adunării – 9.00.

ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea reorganizării „OȚELCON” S.A. prin dezmembrare (separare) cu transmiterea unei părți din patrimoniu la o societate cu răspundere limitată existentă.
- Aprobarea documentelor cu privire la reorganizarea societății:
  - proiectul dezmembrării,
  - rezultatelor evaluării patrimoniului,
  - bilanțului de repartitie,
  - actul de transmitere a patrimoniului ce se separă.
- Aprobarea micșorării capitalului social.
- Aprobarea modificărilor și completărilor Statutului „OȚELCON” S.A.
- Autentificarea semnăturilor Președintelui și Secretarului adunării.

Înregistrarea va fi efectuată în baza actelor de identitate, iar în cazul neputinței participării personale la adunare aveți dreptul să împuterniciți un reprezentant sau deținătorul nominal de acțiuni să participe la adunarea generală a acționarilor în baza actului legislativ, mandatului autentificat în corespundere cu legislația, contractului sau a actului administrativ.

Lista acționarilor, care au dreptul să participe la adunarea generală este întocmită de către Registratorul independent „REGISTRU GARANT” S.A. la data de 10 noiembrie 2016.

Cu materialele pentru ordinea de zi aveți posibilitatea de a lua cunoștință de la data de 18.11.2016 pe adresa: Mun. Chișinău, str. Titulescu, 49 între orele 9.00-10.00.

C.F. „Colaborare” S.A. în proces de lichidare,
comunică că, în baza pct. 25 din Regulamentul privind vânzarea acțiunilor societăților pe acțiuni în condițiile art. II din Legea nr. 163-XVI din 13.07.2007 și a cotelor de participare ale societăților cu răspundere limitată din portofoliile fondurilor de investiții supuse lichidării, aprobat prin Hotărîrea CNVM nr. 31/2 din 02.08.2002, în baza Hotărîrii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 45/9 din 26.08.2016 se propune spre vânzare publicului larg partea socială deținută în Î.C.S. „Maureza” S.R.L.

Partea socială care se propune spre vânzare persoanelor terțe:

Denumirea societății	Adresa	Capitalul social, lei	Cota (%) în capitalul social	Prețul de vânzare a părții sociale (lei)	Deținătorul nominal
Î.C.S. „Maureza” S.R.L.	mun. Chișinău, str. Ghiocelor, 1	1515048	66,63	5077	C.F. „Colaborare” S.A.

Data petrecerii licitației: 06.12.2016, orele 11.00 (mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 77 (incinta Comisiei Naționale a Pieței Financiare));

Doritorii de a procura partea socială respectivă vor prezenta administratorului din oficiu (vor înregistra la Comisia Națională a Pieței Financiare) pînă la 05.12.2016 orele 17.00:

- cererea de participare la licitație;
- actul care confirmă identitatea persoanei date;
- actul care confirmă depunerea accontului în contul bancar (mărima accontului va constitui 10% din prețul părții sociale licitate).

C.F. „Colaborare” S.A.: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 77, bir. 40, tel 022859524, rechizite bancare: B.C. „COMERTBANK” S.A., codul băncii CMTBMD2X, IBAN MD80CM00022434982000121, codul fiscal 1002600041088.

În atenția acționarilor SA “Confort-A.M.”

În temeiul deciziei Consiliului Societății pe acțiuni “Confort-A.M.” este convocată adunarea extraordinară a acționarilor SA “Confort-A.M.” pentru data de 24 noiembrie 2016, cu prezența acționarilor, ora 10.00 în incinta blocului administrativ SA “Confort-A.M.” pe adresa: mun. Chișinău, str. Varnița, 6. Începutul înregistrării – 9.00. Sfîrșitul înregistrării – 10.00

ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea unor tranzacții de proporții.

Cu materialele referitoare la ordinea de zi a adunării extraordinare puteți lua cunoștință pe adresa: mun. Chișinău, str. Varnița, 6, începînd cu data de 11 noiembrie 2016 de la 9.00 pînă la 16.00 în zilele de lucru. Persoana responsabilă de oferire acționarilor a posibilității de a lua cunoștință cu materialele referitoare la ordinea de zi – Guțu Lilia.

Lista acționarilor, cu drept de participare la adunarea extraordinară a fost perfectată de către “Registru-Garant” SA potrivit situației din 07 noiembrie 2016.

Pentru a participa la adunare e necesar prezentarea documentului de identitate, iar reprezentanții acționarilor și actul care atestă împuternicirile acordate (extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice sau procura legalizată în modul stabilit de legislație).

Stimați acționari SA „ARTIMA”

La data de 28 octombrie 2016 a avut loc Adunarea Generală ordinară anuală a acționarilor „ARTIMA” SA. Cvorumul Adunării a constituit 80,06%.

AU FOST ADOPTATE URMĂTOARELE DECIZII:

- S-a aprobat „Darea de seamă financiară anuală a Societății pentru anul 2015.”
- S-a aprobat „Darea de seamă anuală a Consiliului Societății pentru anul 2015.”
- S-a aprobat „Darea de seamă a Comisiei de Cenzori pentru anul 2015.”
- S-au aprobat „Direcțiile prioritate de dezvoltare a Societății pentru anul 2016”.
- S-a aprobat propunerea privind “Distribuirea profitului Societății obținut în anul 2015” – 5% Fondul de rezervă, –45% Fondul susținerii social-culturale a angajaților, acordarea ajutorului material și organizarea altor acțiuni de caritate. S-a aprobat propunerea privind Normativele distribuirii profitului pentru anul 2016.
- S-au aprobat „Modificări și comlectări în Statutul Societății”.
- S-a aprobat „Autentificarea semnăturilor pe procesul-verbal al Adunării Generale ordinare anuală a Acționarilor”

În temeiul Hotărârii Adunării Generale a acționarilor din 28.10.2016 “Artima” SA anunță plata dividendelor pentru anul 2015.

Lista acționarilor care au dreptul să primească dividende a fost întocmită la situația zilei de 20.09.2016.

Cuantumul dividendelor pe o acțiune aflată în circulație constituie 0.45326 lei.

Forma de plată a dividendelor – mijloace bănești:

- pentru persoanele fizice – plata în numerar.
- pentru persoane juridice – transfer bancar.

Termenul de plată a dividendelor este stabilit în conformitate cu Legislația în vigoare, începînd cu data de 01.12.2016 la sediul Societății, or. Chișinău, str. Calea Ieșilor, 6.

Telefon pentru informații – 060102770

Consiliul Societății “RECHIN” SA
aduce la cunoștință convocarea Adunării generale anuale al acționarilor pentru data de 09.12.2016 pe adresa: or. Briceni, str. Pescarilor, 38

ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea dării de seamă a Consiliului societății pe anul 2015.
- Aprobarea dării de seamă a Comisiei de cenzori pe anul 2015.
- Aprobarea dării de seamă a activității financiare pe anul 2015.
- Aderarea în calitate de membru a organizației necomerciale “Uniunea de persoane juridice Asociația Națională a Pescuitorilor din Moldova”
- Aprobarea reorganizării “RECHIN” S.A. prin dezmembrare (separare) cu transmiterea unor părți din patrimoniu la două societăți cu răspundere limitată.
  - rezultatele evaluării patrimoniului,
  - proiectul dezmembrării,
  - bilanțul de repartitie,
  - actelor de transmitere a patrimoniului ce se separă,
  - actelor de constituire a societăților cu răspundere limitată noi create ca rezultat al reorganizării S.A. “RECHIN” și aprobarea organelor de conducere ale societăților.
- Aprobarea reducerii capitalului statutar.
- Aprobarea modificărilor și completărilor în Statutul S.A. “RECHIN”.

Începutul înregistrării acționarilor – 10.00. Începutul adunării – 11.00

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost perfectată conform situației din 08.11.2016 de “GRUPA FINANCIARĂ” S.A.

Acționarii pot să se familiarizeze cu materialele ordinei de zi a adunării începînd cu 29.11.2016 în sediul societății pe acțiuni pe adresa: or. Briceni, str. Pescarilor, 38, de la ora 9.00 pînă la ora 15.00, excepție în zilele de odihnă.

Participanții la adunare vor prezenta buletinul de identitate (pașaport) sau alte documente ce autentifică persoana. Reprezentanții vor mai prezenta procură autentificată conform legislației în vigoare.

Relații la telefonul 0-247 22 672 Consiliul Societății “RECHIN” S.A.

**Решения
Национальной комиссии
по финансовому рынку**

2

**Автомобильные
страсти**

3

**Олег Тырсынз:
«Экспорт орехов поднялся
в 2015 году до объёмов
экспорта вина»**

4

МВФ утвердил новую программу сотрудничества с Молдовой, предусматривающую предоставление \$178,8 млн

Совет директоров МВФ утвердил накануне новую трехлетнюю программу сотрудничества с Молдовой. Как сообщает «ИНФОТАГ» со ссылкой на сайт Фонда, в рамках программы Молдова получит \$178,7 млн посредством Механизма расширенного финансирования (EFF) и Механизма расширенного кредитования (ECF) для поддержки властей в выполнении программы экономических реформ.

Первый транш в \$36 млн Молдова получит сразу же после подписания соглашения. Оставшаяся сумма будет выделяться поэтапно с учетом пяти полугодовых обзоров программы.

По словам заместителя управляющего директора и исполняющего обязанности председателя МВФ Мицухиро Фурусавы (Mitsuhiko Furusawa), власти Молдовы разработали «комплексную программу для укрепления экономики и решения ключевых проблем».

«Она направлена на усиление экономической стабилизации и продвижение широкой программы структурных реформ, в частности в финансовом секторе. Неукоснительное следование программе и значительное улучшение управления экономикой будет иметь решающее значение для долгосрочной перспективы роста», – считает он.

Мицухиро Фурусава отметил значительный прогресс, достигнутый в деле устойчивости банковского сектора республики и устранения недостатков, приведших к кризису в 2014 г.

«После недавнего укрепления правовой и нормативной базы, усилия должны быть направлены на эффективное и своевременное осуществление мер для достижения прозрачности акционеров и недопущение неправомерных действий менеджеров. Эффективная и независимая судебная система и центральный банк будут иметь решающее значение в достижении этих целей», – подчеркнул он.

Новая программа МВФ призвана стать катализатором для разблокирования внешнего финансирования со стороны доноров и поддержки экономического развития.

Она будет основываться на двух столпах: политике обеспечения макроэкономической и финансовой стабильности и структурных реформах для содействия экономическому росту, которые будут нацелены на улучшение бизнес-среды, привлечение инвестиций и повышение потенциала экономического роста Молдовы.

Цель нового механизма финансирования Молдовы EFF/ECF – быстро улучшить ситуацию, касающуюся управления в финансовом секторе и надзора за этим сектором. Инициированные меры поддержат усилия властей по борьбе с коррупцией, обеспече-

нию устойчивой политики в энергосекторе, программе бюджетно-налоговых реформ, в частности, касающихся увеличения доходов, повышения эффективности расходов и сокращения бюджетно-налоговых рисков.

Предыдущая трехлетняя программа сотрудничества Молдовы с МВФ стартовала 29 января 2010 г. и завершилась в апреле 2013 г. Она предусматривала финансовую поддержку в размере \$570 млн, из которых Молдова получила около \$490 млн. Последний транш не был выделен из-за невыполнения властями Молдовы ряда рекомендаций Фонда.

Курс валют
на 9.11.2016

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	19.8371
EUR	1	21.9061
UAH	1	0.7759
RON	1	4.8605
RUB	1	0.3109

CAPITAL Market

**ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!**

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com

тел.: 022 22-12-87;

факс: 022 22-05-03

**Внимание
читателей!**

Газеты Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156

Комрате: №169

Кагуле: №170

Оргееве: №150

Хынчештах: №161

Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу Кишинев, ул. В. Александри, 115.

Внимание!

На главной странице сайта газеты появилась новая рубрика «Собрания АО», где представлена информация о датах предстоящих общих собраний акционеров на неделю.

Уважаемые коллеги и профессиональные участники небанковского финансового рынка!

В связи с годовщиной создания Национальной комиссии по финансовому рынку искренне поздравляем вас, желаем здоровья и процветания!

Мы высоко ценим ваши усилия и самоотдачу, направленные на укрепление и модернизацию небанковского финансового рынка, на реализацию задач, стоящих перед Национальной комиссией по финансовому рынку, таким образом внося свой вклад в экономический рост нашей страны.

Желаем вам новых профессиональных успехов, мира и спокойствия, семейного благополучия.

С уважением и признательностью,

**Административный совет Национальной
комиссии по финансовому рынку**

Уважаемые члены Административного совета и коллектив Национальной комиссии по финансовому рынку!

Редакция газеты «Capital Market» присоединяется к поздравлениям в Ваш адрес по случаю годовщины создания Национальной комиссии по финансовому рынку.

Искренне надеемся, что можем считать себя по праву Вашими коллегами и единомышленниками.

Просим Вас принять наши сердечные поздравления, пожелания благополучия, процветания, новых свершений на профессиональном поприще и всего наилучшего.

С праздником Вас, уважаемые коллеги!

С уважением,

Коллектив редакции «Capital Market»

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

3 ноября 2016 года состоялось внеочередное заседание Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку.

В ходе заседания были рассмотрены результаты тематической проверки соблюдения страховщиками законодательства в сфере страхования при управлении делами об ущербе и оплате страховых возмещений по договорам обязательного внутреннего и внешнего автотранспортного страхования. Проверка проводилась в 14 страховых компаниях Молдовы, в ходе проверки было выявлено множество случаев несоблюдения положений законов «Об обязательном страховании гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортным средством», «О страховании», а также других нормативных актов. Ознакомившись с итогами проверки, Административный совет НКФР принял решение оштрафовать компании, в которых проводилась проверка, предписать руководству страховщиков безусловно соблюдать положения законодательных и нормативных актов, а также принять меры по устранению нарушений, отраженных в акте проверки, таких как соблюдение обязательств по урегулированию заявлений и оплата страховых возмещений в предусмотренный срок; срок составления протокола констатации ущерба; срок закрытия дел об ущербе; срок оплаты страховых возмещений в 10 календарных дней с момента завершения дела; управление делами об ущербе с включением всех обязательных документов; установление суммы ущерба, причиненного автотранспортным средством, согласно стоимости ремонта автотранспортного средства, установленной на основе документов, выданных специализированным учреждением, по согласию сторон; порядок формирования и поддержания технических резервов, достаточных для выполнения обязательств, вытекающих из договоров страхования и перестрахования; порядок заполнения Реестра ущерба по страхованию внутреннего автотранспортного страхования; порядок заполнения Отчетов об обязательном автотранспортном страховании владельцев автотранспортных средств и городского электрического транспорта и по международному страхованию «Зеленая карта».

В ходе очередного заседания Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку, состоявшегося 4 ноября 2016 года, был рассмотрен ряд вопросов.

Административный совет НКФР принял решение переоформить лицензии:

– Страховой компании GALAS SA серии CNPF №000777, выданную 12 февраля 2009 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением следующих адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность: ул. Дечибала, 17/1, г. Унгены; ул. Суверенитэций, 14/A, г. Ниспорены;

– Страховой компании ASTERRA GRUP SA серии CNPF №000850, выданную 13 сентября 2011 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением следующих адресов, по которым осуществляется лицензируемая деятельность: ул. Михалча Хынку, 148A, г. Хынчешты; ул. Кишиневская, 95, мун. Бельцы;

– Страховой компании ALLIANCE INSURANCE GROUP SA серии CNPF №000835, выданную 16 января 2009 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением следующего адреса, по которому осуществляется лицензируемая деятельность: с. Ивановка, км 92, дорога М-1, Хынчештский район;

– Страхового-перестраховочного брокера INVEST-BROKER SRL серии CNPF №000713, выданную 22 марта 2013 года на неограниченный срок, на право осуществления посреднической деятельности в страховании и перестраховании, путем замены приложения к лицензии с: а) включением следующего адреса, по которому осуществляется лицензируемая деятельность: ул. 50 лет Победы, 162, №2, г. Окница; б) исключением следующего адреса, по которому осуществляется лицензируемая деятельность: бульвар Мирчи чел Бэтрын, 7, оф. 2, мун. Кишинев.

В ходе заседания было утверждено назначение в должности членов Совета Страховой компании KLAS-SIKA ASIGURĂRI SA и одобрена государственная регистрация изменений, внесенных в данные компании в Государственном реестре юридических лиц.

Рассмотрев представленное заявление, Административный совет НКФР принял решение выдать Международной страховой компании ASITO SA предварительное согласие на снятие денежных средств с депозитного счета в долларах США для выполнения обязательств по выплате страховых возмещений лицам, которым был нанесен ущерб, и страхователям/бенефициариям, и на выплату дополнительной пенсии за 2013 – 2014 гг., согласно платежным поручениям, выданным страховщиком, а также для выполнения обязательств по выплате страховых возмещений бенефициариям В. Кифорчук и Т. Черналевой соглас-

но договорам о страховании дополнительной пенсии, подписанным специальным управляющим, при этом CIA ASITO SA обязана проинформировать Национальную комиссию по финансовому рынку об осуществлении указанных выплат в день оплаты, но не позже следующего за ним дня, с представлением доказательных документов. Внимание компании обращается на необходимость использования финансовых средств только в указанных в решении целях.

Учитывая, что Акционерное общество ASITO-BROKER в течение шести месяцев не оказало одной услуги и не осуществило ни одного вида деятельности, указанного в лицензии инвестиционного общества, Административный совет НКФР принял решение приостановить на 30 дней действие лицензии SA ASITO-BROKER – инвестиционного общества категории «В» серии CNPF №000816, выданные 15 марта 2015 года на неограниченный срок, предупредив ответственных лиц о безусловном соблюдении действующего законодательства, предписав данной компании в течение 5 дней проинформировать своих клиентов о приостановлении лицензии и обеспечении защиты их интересов, а также интересов других лиц, чьи права могут быть нарушены приостановлением действия лицензии. Постановление также предусматривает, что по требованию клиентов инвестиционное общество должно вернуть активы, находящиеся в кастодиальном хранении, за исключением тех, на которые применяются запреты на условия закона, а в случае если по истечении периода приостановления действия лицензии инвестиционное общество не восстановит ситуацию, Национальная комиссия по финансовому рынку будет действовать согласно действующему законодательству.

Так как в уставе SA BUCURIA четко не установлена форма информирования акционеров о созыве общего собрания акционеров, Административный совет НКФР принял решение предписать SA BUCURIA изменить ст. 43 пункт 1) устава для указания порядка оповещения акционеров, отметив, что до применения данной поправки оповещение будет осуществляться в виде личного уведомления по адресу, указанному в списке акционеров, имеющих право участия в общем собрании, и путем опубликования информации в газете Capital Market.

Административный совет НКФР принял решение утвердить регистрацию в Государственном реестре ценных бумаг:

– уменьшение уставного капитала Акционерного общества PLAI BASARABEAN на 180400 леев, путем аннулирования 45100 казначейских акций. Уставный капитал компании после уменьшения составит 65420 леев (16355 простых именных акций номинальной стоимостью 4 лея);

– исключение и аннулирование ценных бумаг, выпущенных ранее;

Акционерным обществом DORINȚA FARM в количестве 5000 простых именных акций в результате ликвидации;

Акционерным обществом DALIA в количестве 129088 простых именных акций в результате реорганизации путем преобразования в общество с ограниченной ответственностью DALIA.

Административный совет НКФР принял решение повторно предписать управляющим AEI FRUMOASA выплатить Национальной комиссии по финансовому рынку регуляторные платежи, долги по которым образовались за 2015 и 2016 отчетные годы, а также пени, начисленную на фактическую дату оплаты, согласно положениям законодательства, в течение 15 рабочих дней с момента вступления решения в силу, предупредив AEI FRUMOASA о возможности отзыва лицензии ассоциации на право осуществления деятельности, в случае невыполнения решения НКФР.

Также Административный совет НКФР принял решение приостановить банковские операции на текущих и депозитных счетах ссудо-сберегательной ассоциации FRUMOASA до полной выплаты долгов по регуляторным платежам, а также пени, начисленной на фактическую дату оплаты, за исключением операций пополнения указанных счетов, отчислений в национальный публичный бюджет и выплат Национальной комиссии по финансовому рынку, предусмотренных действующими законодательными актами, проинформировав об этом Главную государственную налоговую инспекцию и коммерческие банки.

Рассмотрев представленное заявление, Административный совет НКФР принял решение выдать CF BV FIDUCIAR INVEST SA предварительное согласие на приобретение государственных ценных бумаг, средства для этого должны быть использованы только в этих целях, согласно договору, заключенному между CF BV FIDUCIAR INVEST SA и BC MOLDOVA AGROINDBANK SA.

Административный совет НКФР принял решение утвердить законопроект о порядке возврата инвестиций, управляемых профессиональными участниками, которые владеют лицензией на право доверительного управления инвестициями, и принял решение отправить его на изучение и утверждение Правительству Республики Молдова.

Национальная выставка «Сделано в Молдове» пройдет с 1 по 5 февраля 2017 г.

В ходе пресс-конференции глава Торгово-промышленной палаты Молдовы Сергей Харя сообщил, что выставка по традиции пройдет на Moldexpo. Слоган 16-й выставки «Сделано в Молдове» – «Через качество к конкурентоспособности». Он отметил, что для выхода на европейский рынок и узнаваемости молдавской продукции на этом рынке необходимо повысить ее качество.

Сергей Харя также сообщил, что деловая программа включает проведение трех форумов. В частности, на трехстороннем форуме Молдова – Румыния – Украина планируется обсудить вопросы трансграничного сотрудничества, возможности доступа к европейским фондам и др.

Основными темами молдо-австрийского делового форума станут продвижение экспорта и привлечение инвестиций. А в рамках молдо-русского форума стороны обсудят двустороннее сотрудничество в сфере сельского хозяйства, услуг, инфраструктуры и двусторонней торговли.

Также в рамках «Сделано в Молдове» традиционно пройдет «Ярмарка вакансий», в которой примут участие около 40 отечественных компаний.

Цель выставки «Сделано в Молдове» – создание благоприятных условий для поддержки местных производителей и интеграции молдавских компаний в международную торговлю путем производства продуктов и предоставления услуг, согласно стандартам качества ЕС.

Всемирный банк продолжит оказывать поддержку продвижению реформ в Молдове, а также разработает новую Стратегию партнерства с нашей страной на 2017 – 2020 гг.

Об этом заявил вице-президент Всемирного банка по Европе и Центральной Азии Сирил Мюллер на встрече с премьер-министром Молдовы Павлом Филипом. Он поздравил правительство с достигнутыми в относительно короткое время успехами по стабилизации финансово-экономической ситуации в стране, и выразил готовность ВБ продолжать оказывать поддержку реформы публичной администрации.

Сирил Мюллер призвал правительство к последовательности в своих действиях и установлению четких приоритетов на ближайшие 4-5 лет, широко обсуждая их с общественностью, частным сектором и гражданским обществом. Вице-президент ВБ по Европе и Центральной Азии отметил, что приоритеты правительства Молдовы будут приняты во внимание при разработке следующей Стратегии партнерства ВБ с нашей страной на 2017 – 2020 гг.

В этом контексте Павел Филип выразил открытость правительства к активному участию в публичных консультациях по проекту новой стратегии партнерства Всемирного банка со страной, подчеркнув, что в дальнейшем рассчитывает на плодотворное сотрудничество с ВБ. В связи с этим премьер-министр напомнил, что 2 ноября было принято решение о начале переговоров по проекту соглашения о финансировании между правительством Молдовы и Всемирным банком для Программы операций по стратегиям развития в области конкурентоспособности (DPO-2). Размораживание и предоставление бюджетной поддержки для DPO-2 должны быть проведены до конца 2016 г. В настоящее время портфель ВБ в Молдове включает 10 активных проектов на общую сумму обязательств в \$365,3 млн.

InfoMarket

ЕБРР повысил прогноз роста экономики Молдовы на 2016 год с 0 до 1,5%, а на 2017 год – с 2 до 2,5%

В Молдове закончилась рецессия экономики, наметилось улучшение показателей роста, говорится в ноябрьском обзоре Европейского банка реконструкции и развития (ЕБРР) региональных экономических перспектив (Regional Economic Prospects).

Как передает «ИНФОТАГ», эксперты ЕБРР считают, что во всем регионе ожидается оживление роста, несмотря на сохраняющиеся серьезные риски.

Что касается Молдовы, то прогнозы роста ВВП страны, по сравнению с предыдущим, майским обзором, увеличены с 0 до 1,5%, а на 2017 г. – с 2 до 2,5%.

ЕБРР объясняет это тем, что экономика РМ вернулась к умеренному росту в первом полугодии: ВВП вырос на 1,3%, в основном благодаря потребительской активности домохозяйств. Валовое накопление основного капитала и экспорт товаров и услуг в реальном выражении сократились. Снижение экспорта в долларовом выражении и сокращение денежных переводов повлияли на снижение внешнеторгового дефицита. Ужесточение фискальной и кредитно-денежной политики вернуло инфляцию к однозначному показателю и обеспечило устойчивость официальных резервов.

В августе и Министерство экономики РМ улучшило прогноз роста ВВП на 2016 г. с 1 до 2%, а на 2017 г. – с 2,5 до 3%. После этого также пересмотрел прогнозы роста молдавской экономики МВФ, повысив их с 0,5 до 2% и соответственно с 2,5 до 3%. Актуализированные прогнозы Всемирного банка показывают рост ВВП РМ в 2016 г. на 2,2%, а в 2017 г. – на 2,8%.

ИНФОТАГ

Автомобильные страсти

Проблема владельцев автомобилей, зарегистрированных за рубежом, обсуждается давно. Логика тех, кто предпочитает платить за виньетку, а не за таможенные расходы, проста – расходы намного меньше. Правительство одобрило ряд законодательных поправок, устанавливающих новые условия для владельцев автомобилей, зарегистрированных за рубежом. Таким образом, физические лица – резиденты, которые ввели на территорию страны до 1 ноября этого года автомобили с иностранными номерами, имеют право помещать их под таможенный режим импорта с уплатой акциза в размере 30% от доли акциза, установленного на 2016 год.

Как уточнили в бюро правительства по связям с прессой, чтобы получить скидку, необходимо представить свидетельство об уплате винетки. Данные транспортных средства должны быть зарегистрированы в Министерстве информационных технологий и связи в период с 1 декабря по 1 февраля 2017 г. Автомобили, зарегистрированные в Приднестровье и Бендерах, не попадают под действие этого положения.

Еще одна поправка предусматривает, что иностранцы, чьи водительские права выданы в стране постоянного учета транспортных средств, могут находиться на территории Молдовы более 180 дней. В этом случае они будут оплачивать виньетку в размере 180 евро за каждые последующие 180 дней пребывания в нашей стране.

Также запрещается движение на дорогах общего пользования транспортных средств с номерными знаками, выданными в административно-территориальных единицах Приднестровского региона, находящихся во владении или пользовании физлиц, имеющих водительские права Республики Молдова. Полиция будет иметь право применять к водителям штраф в размере от 25 до 30 условных единиц с начислением 4 штрафных очков.

Законопроект направлен на обеспечение налогового равенства в отношениях между владельцами транспортных средств, зарегистрированных в Республике Молдова, и владельцами незарегистрированных транспортных средств. Изменения также будут способствовать повышению безопасности дорожного движения, снижению степени загрязнения окружающей среды автомобилями, а также долгосрочному повышению поступлений в государственный бюджет.

УВЕЛИЧЕН РАЗМЕР УСЛОВНОЙ ЕДИНИЦЫ ДЛЯ РАСЧЕТА ШТРАФОВ

В Молдове размер условной единицы для расчета штрафов увеличен с 20 до 50 леев. Это предусматривает вступивший недавно в силу закон о внесении изменений и дополнений в ряд законодательных актов (Уголовный кодекс, Уголовно-процессуальный кодекс, Гражданский процессуальный кодекс).

Документ предусматривает повышение до 50 леев размера условной единицы, применяемой при расчете штрафов, а так-

же увеличение размера штрафов почти по 250 статьям. Напомним, что эти меры предприняты с целью актуализации установленного в 2002 г. размера у.е. и для обеспечения соразмерности штрафов с тяжестью совершенных преступлений. Согласно поправкам, для физических лиц размер штрафа будет устанавливаться в зависимости от характера и тяжести совершенного преступления, с учетом имущественного положения виновного в пределах от 500 до 3 000 у.е. (сейчас это 150 – 1000 у.е.), а за корыстные преступления – до 20 000 у.е. (вместо действующих 10 000 у.е.), исходя из размера условной единицы на момент совершения преступления.

Для юридических лиц, которые привлекаются к уголовной ответственности, размер штрафа устанавливается с учетом характера и тяжести совершенного преступления и размера причиненного ущерба, а также финансово-экономического положения юридического лица в пределах от 1500 до 60 000 у.е. (сейчас – от 500 до 20 000 у.е.).

Также изменен механизм расчета крупного и особо крупного размера ущерба, причиненного преступлением. Так, крупный ущерб приравнивается к 20 средним прогнозируемым зарплатам по экономике на момент совершения деяния, а особо крупный размер ущерба – к 40 средним зарплатам. Снижен порог допустимого содержания алкоголя в организме водителей, выросли штрафы за езду в состоянии алкогольного опьянения, штрафы за торговлю людьми, за угрозу убийством или причинением тяжких телесных повреждений или иного тяжкого вреда здоровью, за нарушение авторских и смежных прав и другие преступления.

БОЛЕЕ ВЫСОКИЕ ШТРАФЫ

В государственный бюджет в течение последних трех лет могло поступить дополнительно свыше 400 миллионов леев, в случае уплаты акцизов на импорт автомобилей, зарегистрированных за рубежом, которые ездят по дорогам Республики Молдова с виньеткой на длительный срок. С 2013 года продажа винеток длительного срока действия выросла в 6,5 раза, а поступления от акцизов в бюджет упали на 30%, констатируют экономисты Института европейских политик и реформ (ИЕПР).

В обнародованной недавно пояснительной аналитической записке к проекту о бюджетно-налоговой политике на 2016 год эксперты отмечают, что, по оценкам, от продажи винеток на срок 180 дней в течение трех лет в государственный бюджет поступило 55,7 миллиона леев. Однако около 17 тысяч 300 автомобилей,

зарегистрированных за границей, продолжают ездить по местным дорогам без каких-либо ограничений.

Долгосрочные винетки используются в основном для того, чтобы избежать оплаты акцизов на импорт автомобилей. По мнению авторов исследования Еуджена Гилецкого и Адриана Ермураки, нынешний механизм финансов при уплате налогов на импорт автомобилей, является устаревшим и ошибочным по отношению к их владельцам. Таким образом, среди факторов, вызывающих подобную несправедливость, следует отметить уровень ставки акцизов на импорт автомобилей, индексацию в зависимости от уровня инфляции, а также порядок взимания налогов за пользование автомобильными дорогами транспортными средствами, не зарегистрированными в Молдове.

По официальным данным, инфляция в 2010-2015 годах составила 34%. В этот период средняя цена на таможенное оформление автомобиля увеличилась на 48%. «Если исключить влияние инфляции, для потребителей акцизы выросли в среднем не менее чем на 14% в течение пяти лет, хотя власти никогда не допускали повышения ставки акцизов на автотранспортные средства под прикрытием индексации», – считает экономист ИЕПР Еуджен Гилецкий.

По его мнению, благодаря агрессивной политике в отношении импорта автомобилей с большим рабочим объемом цилиндров двигателя, а также разрешительной политике в контексте винетки была достигнута противоположная поставленной властями цель: поступления в бюджет сократились по категории машин с большими двигателями.

«В долгосрочной перспективе мы считаем целесообразным полностью отказаться от действующего механизма взимания акцизов на импорт автомобилей на основании рабочего объема цилиндров двигателя и заимствовать опыт западных государств. Наиболее часто практикуется уплата НДС при импорте автомобиля. Такой подход позволит отказаться от нынешней неверной концепции, состоящей в том, что якобы автомобилями категории «люкс» считаются те автотранспортные средства, у которых рабочий объем цилиндров двигателя превышает 2500 кубических сантиметров (дизель) и 3000 кубических сантиметров (бензин); а платежи за импорт автомобилей будут прямо пропорциональны их реальной стоимости», – подчеркивает аналитик Института европейских политик и реформ Адриан Ермураки.

Влад БЕРКУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnpr.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. «О Национальной комиссии по финансовому рынку», Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; ВС "Victoriabank" S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет IBAN MD24VI00002251311138MDL

В Молдове изучается возможность создания независимого фискального совета

Министерство финансов провело на прошлой неделе публичные консультации с представителями гражданского общества и бизнеса по вопросу повышения эффективности налогового управления, а также создания независимого органа – фискального совета.

В ходе консультаций представители ведомства рассказали о ситуации в области налогового управления в нашей стране, об опыте других стран в учреждении и развитии Налогового совета и возможностях создания подобной структуры в нашей стране. Начальник главного управления бюджетного планирования при Минфине Татьяна Иванчикова отметила, что фискальные советы создаются с целью обеспечения надзора в области налогового управления и бюджетно-налогового менеджмента и политики. Подобные структуры действуют во многих странах Евросоюза, однако форма их создания и возлагаемые задачи отличаются. Например, в Австралии, Канаде, Италии, США налоговые советы созданы при бюджетных парламентских комиссиях, в Великобритании, Бельгии, Словении – при правительстве, в Германии, Ирландии, Японии – это самостоятельные, независимые структуры.

В Молдове вопрос о создании подобного учреждения обсуждается с недавних пор. Министр финансов Молдовы Октавиан Армашу отметил, что на нынешнем этапе сложно сказать, готовы ли власти страны создать подобную структуру. «Сейчас проводится подробный анализ всех аспектов: сколько будет стоить создание и содержание такой структуры, какой статус этот орган будет иметь, какие полномочия, отчетность, специалисты и пр. На этом этапе я бы больше делал акцент на развитии институциональных способностей Министерства финансов как центрального органа, а параллельно можно изучать и возможность создания фискального совета», – отметил Армашу. Присутствующие на мероприятии эксперты в области налогов и финансов из Сербии, Словакии и Литвы, где налоговые советы уже успешно действуют, поделились опытом в укреплении и повышении эффективности налогового управления, создании фискального совета, рассказали о преимуществах и недостатках подобных структур, исходя из имеющегося опыта, представили свои рекомендации.

По словам представителя сербского фискального совета Николы Алтипамакова, создание такой структуры в Сербии позволило улучшить бюджетное управление в стране и повысить бюджетную прозрачность. Благодаря работе экспертов, которые разрабатывают независимый анализ и дают оценку продвигаемых налогово-бюджетных политик, удалось избежать возникновения незапланированных или неадекватных ситуаций. По словам представителя министерства финансов Латвии Рикардаса Касперавичуса, власти Молдовы не должны адаптировать модели, которые применяются в других странах, а самостоятельно определить целесообразность создания фискального органа, его институциональные рамки, задачи и, что немаловажно, бюджет и наличие специалистов.

Вместе с тем эксперт Независимого аналитического центра Expert-Grup Дмитрий Будянский скептически отнесся к идее создания фискального совета. «В Молдове нет опыта сотрудничества с небольшими учреждениями. К тому же у нас есть парламент, Счетная палата. Если появится фискальный совет, чем будут отличаться эти учреждения и как будут распределяться полномочия между ними? Надо определить роль каждого из них. Кроме того, фискальный совет должен быть независимым, и это должно стать его важной характеристикой», – сказал эксперт.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:

Moldpres: 6770

Posta Moldovei: PM21700

Издатель: CAPITAL MARKET I.S.

Регистрационный №:

1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель: Национальная Комиссия

по финансовому рынку

Административный совет:

Председатель: Нина ДОСКА,

Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,

Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.

Главный редактор:

Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора:

Лилия АЛКАЗЭ

Тел.: /373 22/ 220-513

Прием объявлений и отчетов:

ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Аександри, 115.

(ул. Бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI00002249111050MDL

BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chişinău,

BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".

Статьи, помеченные знаком , публикуются

на правах рекламы.

Каждый материал, опубликованный на страницах

"Capital Market", отражает точку зрения его автора,

которая может не совпадать с точкой зрения

редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков раз-

решается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL

Олег ТЫРСЫНЭ:

«Экспорт орехов поднялся в 2015 году до объёмов экспорта вина»

Интервью для газеты Capital Market с директором питомника Войнешть Хынчештского района, председателем Союза ассоциаций производителей ореховых культур Молдовы Олегом Тырсынэ

– Прошел примерно год с интервью, которое вы дали нашей газете Capital Market. Это время вы посвятили активной деятельности по оживлению и развитию ореховой культуры в Молдове. В прошлом году вы открыли сайт nucialtoiti.md, опубликовали книгу с описанием сортов орехов, производимых в питомнике Войнешть, участвовали в различных мероприятиях, связанных с орехом, в том числе и за пределами страны. Каким был для Вас 2016 год?

– Действительно, в 2015 году я вел активную деятельность, но хочу добавить в этот список и самое главное, чего мне удалось добиться в прошлом году: ирригацию. Появилась отличная возможность воспользоваться грантом от Международного фонда по развитию сельского хозяйства, что позволило построить водопровод, благодаря чему мы качаем воду для орошения из Прута прямо в питомник. Хочу подчеркнуть – это самое значительное достижение за последние несколько лет, поэтому качество посадочного материала, полученного в этом году, намного выше прежних лет, когда работа велась без орошения.

Вы упомянули наш сайт, открытый в прошлом году. Он становится порталом, который ореховоды нашей страны, а также Румынии и Украины посещают, чтобы получить информацию обо всем, что связано с планированием ореховой плантации, ее закладкой и технологиями ухода за плантациями. Есть постоянные отклики посетителей сайта, много положительных оценок, это сильно вдохновляет нас на работу, возможно, задействуем дополнительные силы, которые будут выкладывать новую информацию из областей, связанных с ореховодством.

В этом году мы на самом деле много ездили за рубеж, в частности в Украину. Мы участвовали в четырех конференциях и семинарах в различных регионах Украины.

Могу сказать вам совершенно точно, что в нашей стране традиции ореховодства намного сильнее, это касается и крупных плантаций. Это нас, конечно, радует, ведь такой большой стране, как Украина, есть чему поучиться у такой маленькой страны, как Молдова. Это наше технологическое преимущество надо использовать, чтобы всегда быть впереди последних инноваций отрасли, преобразовать его в коммерческую выгоду и добиться большего объема экспорта на мировой рынок.

– Засуха и сильные дожди этого года нанесли серьезный ущерб сельскохозяйственным культурам нашей страны. Как эти явления отразились на ореховых плантациях?

– Метеоусловия нынешнего года были слишком противоречивыми. С одной стороны, проливные дожди в мае и июне хорошо отразились

на развитии деревьев в садах и на росте ореховой продукции. С другой стороны, эти же дожди создали условия для распространения многочисленных заболеваний. Наши производители не привыкли к тому, что и в ореховых садах надо применять фитосанитарное лечение, они оказались не готовы к таким событиям. А в результате, как Вы, вероятно, знаете, – потеря примерно 20-30% урожая. В то же время осадки временно выдавили запасы азота в верхних слоях почвы в нижние слои, откуда деревья с трудом их получают. В итоге мы думали, что обильные дожди означают динамичное вегетативное развитие, оказалось, наоборот – мы были удивлены, выяснив, что рост намного меньше по сравнению с 2015 годом, который, как известно, был очень засушливым.

Думаю, что засуху и высокие температуры июля и августа даже не надо комментировать.

– Каким в целом был этот год для ореховодов? Что Вы скажете о качестве и количестве урожая и ценах на орехи? Какие выводы можно сделать в конце сезона?

– С моей точки зрения, этот год был удачным для ореховодов. Говорю так, потому что каждый год приносит новый опыт. С каждым годом расширяются плантации ореховых культур. Каждый год для занимающихся ореховодством фермеров – это возможность научиться, это помогает им прогрессировать, становиться лучше и лучше делать свое дело.

О количестве очень трудно судить, некоторые оценки показывают, что урожай этого года будет примерно на 30% ниже прошлого года, но точно это станет известно после полного завершения сбора урожая, обработки продукции и появления статистических данных. Качество ореха несколько ниже по сравнению с предыдущим годом, но это никак не ударит по цене орехов. И что касается цены, ожидается, что орех подорожает относительно 2015 года.

По моему мнению и заключению экспертов, рынок начинает различать продукцию, собранную населением с придорожных деревьев, так называемых полевых орехов, и продукцию, полученную в ореховых садах. Уже несколько лет мы пытаемся разделить эти два вида, но пока безрезультатно. В этом году есть информация из нескольких источников, что преобладает интерес к садовому ореху, и цена на него почти вдвое выше. Я думаю, это естественная и здоровая тенденция, она направлена на сохранение динамики развития отрасли.

– Можно ли подробнее рассказать о качестве орехов, выращенных в питомнике Войнешть, реализуемых на внутреннем и внешнем рынках? Изменился ли контингент покупателей, особенно за рубежом? И что Вы

можете сказать о внешнем партнерстве в сфере продажи орехов?

– Ежегодно в питомнике Войнешть мы выращиваем 60 000 привитых саженцев ореховых деревьев. Примерно 60% от этого объема мы поставляем молдавским ореховодам, остальное экспортируется в Румынию и меньше в Украину. У нас установились очень хорошие отношения с партнерами из Румынии. Например, в этом году мы поставим в соседнюю страну более 15000 саженцев. Румыния открывает очень хорошие перспективы для наших ореховых питомников. Я убежден, что надо развивать это направление внимательно и заботливо, ведь потерять рынок легко, а вернуть его почти невозможно, когда начинаешь поставлять продукцию плохого качества.

И Украина представляет собой привлекательный рынок для мол-

давского производства привитых орехов. Традиционно владельцы питомников севера страны тесно сотрудничают с украинскими партнерами. Сегодня Украина импортирует около 30% всех привитых орехов, выращиваемых в питомниках Молдовы.

– Какова площадь ореховых садов, высаженных в этом году из саженцев питомника Войнешть, и сколько из предыдущих садов дали урожай?

– Нашими саженцами высажено в этом году около 600 гектаров, из которых 450 га в нашей стране. Примерно 300 га садов, высаженных за последние пять лет, должны дать урожай в следующем году.

– Подтвердились ли прогнозы прошлого года относительно роста площадей ореховых садов, а также экспорта ореха?

– Думаю, что прогнозы были занижены. Динамика ежегодной закладки ореховых плантаций на 50% превысила прежние прогнозы. Что касается экспорта орехов, то чтобы вы поняли важность отрасли, скажу, что в прошлом году объемы экспорта орехов и ореховых деревьев вышли на уровень экспорта винодельческой продукции.

– Какие результаты получены на экспериментальных участках питомника, в том числе по итогам тестирования гибридных сортов?

– Получены очень хорошие результаты по новым сортам, которые мы изучаем. Калибр орехов очень хорош в этом году, и качество на уровне. Сорт Овата дал в этом году замечательную продукцию. Этот сорт с очень выраженными эстетическими составляющими впечатлил публику и в этом году. В этом мы убедились в рамках осенней выставки Farmer, прошедшей в МВЦ Moldexpo. Гигантский сорт Карпатика также привлек внимание, являясь коллекционным сортом. Собственно, и другие сорта, которые мы наблюдаем, дали хорошие результаты.

– Наблюдаются ли в последние годы какие-либо изменения предпочтений среди ореховодов в отношении определенных сортов? Какие сорта пользуются наибольшим спросом и почему?

– Да, в последние годы заметны такие изменения. Ореховоды меняют свои предпочтения, и опыт десяти лет с момента закладки ореховых садов говорит о том, что есть определенные требования к

сортам. Базовыми критериями, помимо всех аспектов, связанных с производительностью сорта, являются: вид ядра, легкость его извлечения и выход в половинках ядра. Думаю, что по крайней мере с этой точки зрения сорт Песчанский не имеет конкурентов. Исключительная способность этого сорта производить белое ядро, легкость его извлечения делают его лидером среди всех предпочтений на сегодняшний день. Но нельзя игнорировать и другие очень производительные сорта, такие как Когэлничану, Казаку.

– Растущий спрос на привитые орехи обусловил соответственно и увеличение предложения, в том числе и некачественных саженцев. Как можно защититься от нечестных продавцов тем, кто намерен высадить ореховые сады? Как отличить привитый саженец ореха от подделки?

– Действительно, в последнее время участились случаи обмана ореховодов со стороны нечестных продавцов. Последние предлагают якобы привитые саженцы ореха или саженцы неопределенного сорта. Это плохо, и я часто говорю, что те, кто желает приобрести профессиональные саженцы ореха, могут выбрать одно из двух. Первое – обратиться в управление семенного контроля при Национальном агентстве по безопасности пищевых продуктов (www.ansa.gov.md), чтобы проверить, зарегистрирован ли официально данный производитель и прошла ли его продукция из питомника проверку и сертификацию. Второй путь – обратиться в Союз ассоциаций производителей ореховых культур (UAPCN) Молдовы и получить информацию о поставщике. Неспециалисту сложно различить привитые саженцы от непривитых, тем более если речь идет о подделке, поэтому мы призываем обращаться к квалифицированным экспертам в этой сфере.

– Как можно помочь тем, кто приобрел привитые саженцы определенного сорта, а по прошествии лет обнаружил, что его обманули? Как решить такую ситуацию, и возможна ли прививка сортов?

– Мало что можно сделать в таких случаях. Даже решение суда практически не поможет решить проблему. В последние годы ряд профессионалов отрасли нашей страны занялись повторным прививанием ореховых деревьев. Наверное, это единственный способ преобразовать сад, высаженный из непривитых саженцев или из различных сортов, в плантацию одного сорта.

– Что бы Вы посоветовали в конце аграрного сезона по вопросу ухода за ореховыми садами в холодный период года?

– Во-первых, очень хорошо, что этой осенью выпало много осадков, это самая серьезная помощь для орехов, чтобы хорошо подготовиться к зиме. Основная рекомендация по осенним работам в урожайных садах – внесение калийных и фосфорных удобрений для сохранения плодородного потенциала садов, покраска стволов и начала кроны специальной краской на акриловой основе, чтобы снизить уровень солнечного света во время зимы (это может вызывать трещины в стволе) и сохранить дерево до весны. В садах, сильно поврежденных бактериями этого года, хорошо провести лечение бордосской жидкостью высокой концентрации, чтобы уничтожить часть болезнетворных спор, которые могут вызвать болезнь в следующем году.

– В феврале Вас назначили председателем Союза ассоциаций производителей ореховых культур Республики Молдова. Какие цели были намечены и что уже выполнено из намеченного?

– За последние шесть лет Союз резко снизил свою активность. Первой моей задачей было оживить его работу, восстановить его путем организации конгресса в феврале прошлого года. Кроме того, нам удалось получить необходимые каждой организации атрибуты: счет в банке, офис, персонал. Сейчас проясняется список членов Союза и вопрос сбора взносов, чтобы иметь возможность финансирования деятельности для развития ореховодства. Одной из главных задач в средне- и долгосрочной перспективах является создание платформы, где могут встречаться производители и покупатели для заключения сделок по орехам. Мы также намерены улучшить имидж и положение Союза, чтобы стать активным участником в отрасли, дать поддержку молдавским ореховодам в мире.

– Какие преимущества дает членство в Союзе ассоциаций? Удалось ли создать партнерство с аналогичными структурами за рубежом?

– Союз ассоциаций производителей ореховых культур является единственной профильной организацией в стране, которая объединяет большую часть молдавских ореховодов. Это место, где встречаются люди, занятые в одной сфере, у них одни и те же проблемы, интересы. Объединенные в Союз, они – сила, они могут продвигать свои интересы более эффективно, чем в частном порядке. Союз в ближайшем будущем предложит доступ к информационным ресурсам по вопросам правильного ухода за садами, здесь производители смогут проинформировать потенциальных покупателей о своей продукции, о своих предложениях. В то же время UAPCN должен стать важным актором в сфере сертификации ореховых саженцев Молдовы, чтобы дать дополнительные гарантии качества материала и аутентичности и чистоты сорта.

– Каким Вам видится будущее ореховодства?

– Сегодня молдавская ореховодческая продукция пользуется спросом в мире благодаря своим органолептическим качествам. У нас намного более качественные орехи, чем у других более крупных производителей (США, Чили, Франция и другие). Что касается экспорта орехов, у нас наблюдается тенденция роста и у нас есть все возможности укрепить свои позиции, предлагая более качественный товар и соответственно в больших количествах. Мы призываем высаживать новые ореховые сады, ведь сегодня Молдова поставляет на внешние рынки около 35 000 тонн орехов. Я убежден, что мировой рынок сможет принять более 60 000 тонн нашей продукции, но для этого надо много работать.

В настоящее время есть неосвоенные возможности. Речь идет о внутреннем спросе. К сожалению, мы стремимся экспортировать этот замечательный продукт, обладающий массой целебных качеств, вместо того чтобы самим потреблять его. Думаю, что в ближайшем будущем надо сосредоточить свои усилия на росте потребления именно в стране, это принесет неисчислимую пользу здоровью населения.

*Беседовала
Лилия АЛКАЗЭ*

Потребление населения увеличивает ВВП Молдовы

Европейский банк реконструкции и развития (ЕБРР) пересмотрел в сторону повышения на 1,5% прогноз развития молдавской экономики в этом году от ожидавшегося застоя в мае, согласно представленному 3 ноября последнему отчету ЕБРР «Региональные экономические перспективы».

Эксперты ЕБРР прогнозируют рост ВВП Молдовы на уровне 2,5% в 2017 году, что на 0,5 процентного пункта выше, чем ожидалось ранее. Прогнозы на 2016 – 2017 годы выше среднего показателя по региону. ЕБРР пересмотрел в сторону понижения прогноз для стран Восточной Европы и Кавказского региона, куда входит и Молдова, от -0,2%, как ожидалось в мае, до -0,4% вследствие более пессимистичных ожиданий развития украинской экономики, в следующем году ожидается рост в 1,7%.

«Молдавская экономика вернулась к умеренному росту в первой половине 2016 года. ВВП вырос на 1,3% при поддержке роста внутреннего потребления. Валовое накопление основного капитала и экспорт товаров и услуг снизились. Сокращение экспорта и денежных переводов замедлилось в первой половине 2016 года, что способствовало снижению дефицита текущего счета. Ужесточение налоговой и монетарной политики помогло вернуть инфляцию до однозначной цифры и поддерживать резервы на уровне, достаточном для покрытия шести месяцев импорта», – отмечает ЕБРР.

Ожордаст значительный рост государственного долга, в основном в результате оказания поддержки трем банкам, пострадавшим от мошенничества в 2015 году. «Три крупнейших банка остались под спецнадзором НБМ на фоне опасений по поводу права собственности, проблем с кредитованием и слабого корпоративного управления», – отмечают эксперты ЕБРР. По их словам, ожидаемое утверждение новой программы с МВФ разблокирует бюджетную поддержку со стороны других доноров.

«Возвращение к экономическому росту на Украине и в Молдове в 2016 году и рост в Армении и Грузии, как ожидается, частично компенсирует негативные прогнозы для Азербайджана и Беларуси», – отмечается в отчете.

По данным ЕБРР, экономика Румынии вырастет в 2016 году на 4,8%, Украины – на 1,5%, в России снизится на 0,6%.

Минэкономики прогнозирует рост ВВП на 2% в 2016 году и 3,0% – в 2017 году, а Всемирный банк прогнозирует рост молдавской экономики на 1,7% в 2016 году и соответственно 2,2% – в 2017 году.

НБМ СООБЩАЕТ

Как сообщает НБМ, во II квартале 2016 г. ВВП вырос на 1,8% по сравнению с аналогичным периодом 2015 года, динамика экономической деятельности превысила динамику начала текущего года. Все-таки, экономический рост в первом полугодии был скромным, расположившись ниже своего потенциала. Положительная динамика ВВП во втором квартале определилась благодаря внутреннему спросу, а также положительному вкладу со стороны экспорта.

Так, во II квартале 2016 г. потребление населения увеличилось на 2,2%. Несмотря на это динамика потребления населения является незначительной.

Одновременно положительное повлияла на динамику ВВП лишь составляющая варьирования запасов, в условиях падения валового основного капитала на 9,4% по сравнению с тем же периодом прошлого года. Данные эволюции отражают снижение в годовом исчислении чистого дохода населения, а также повышенную неопределенность по последующей динамике экономики, которая преобладает как в среде экономических агентов, так и населения. Конечное потребление органов публичной власти во II квартале 2016 г. снизилось на 0,8% по сравнению с тем же периодом 2015 года. После снижения с начала текущего года, во II квартале 2016 г. экспорт вместе с подкомпонентами внутреннего спроса поддержали рост ВВП, увеличившись на 3,0% по сравнению с тем же периодом прошлого года, в условиях более лучшего урожая в указанный период. Динамика экономической деятельности во II квартале 2016 г. была значительно смягчена увеличением импорта на 4,3% по сравнению со II кварталом 2015 г. По категориям ресурсов, положительная динамика ВВП была отмечена во всех основных отраслях национальной экономики, за исключением строительства и публичного сектора.

ВБ СПАСАЕТ МОЛДОВУ

У Республики Молдова есть возможность и потенциал для продолжения снижения уровня бедности и создания благополучия для своего народа. Ключ к этому процессу – продолжение политики, направленной на обеспечение стабильности финансового сектора и прозрачной экономики, заявил региональный вице-президент Всемирного банка (ВБ) по Европе и Центральной Азии Сирил Мюллер.

Во время визита в Кишинев официальный представитель ВБ провел дискуссии на тему экономических реформ в Молдове и программы поддержки Всемирного банка. Он подтвердил приверженность Всемирного банка помочь рядовым молдавским гражданам получить достойные рабочие места и лучшие государственные услуги.

В сообщении представителя Всемирного банка в Кишиневе говорится, что региональный вице-президент ВБ поздравил пра-

вительство со значительным прогрессом в принятии жестких, но необходимых решений, особенно в финансовом секторе и в том, что касается налоговой консолидации. Всемирный банк приложит все усилия, чтобы в кратчайшие сроки выделить 45 миллионов долларов на поддержку бюджета.

«Необходим новый этап реформ, касающихся борьбы с коррупцией, чтобы Республика Молдова смогла перейти от экономической стабилизации к устойчивому росту и созданию рабочих мест», – отметил Мюллер. «Вызовы Молдовы огромны, однако опыт других стран показывает, что инвестиции, рабочие места и современные услуги появляются очень быстро одновременно с взятием обязательств эффективного управления».

Региональный вице-президент подтвердил партнерство Всемирного банка с Молдовой, заверив в поддержке чистой экономики и повышении эффективности государственных услуг. Всемирный банк будет продолжать «открытый диалог с властями, чтобы помочь Республике Молдова показать ощутимые для своих граждан результаты». «Я надеюсь увидеть хорошие намерения правительства, отраженные в улучшенных показателях в следующем исследовании Всемирного банка «Стоимость ведения бизнеса» (Cost of Doing Business), которое будет опубликовано в феврале 2017 года», – сказал Сирил Мюллер.

Во время своего визита официальный представитель Всемирного банка провел встречи с премьер-министром Павлом Филипсом, вице-премьером, министром экономики Октавианом Калмыком, министром финансов Октавианом Армашу, а также с представителями бизнеса, гражданского общества, средств массовой информации и партнеров по развитию.

С момента присоединения Республики Молдова к Группе Всемирного банка в 1992 году было выделено более 1 млрд долларов на 60 проектов по всей стране. В настоящее время портфель Всемирного банка включает в себя 9 активных проектов с общим объемом обязательств 356,15 млн долларов. Области поддержки включают в себя регуляторную реформу и развитие бизнеса, образование, социальное обеспечение, электронное правительство, здравоохранение, сельское хозяйство, местные дороги, охрана окружающей среды и другие.

Виктор УРСУ